

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 39 (1638), 2026 йил 26 февраль, пайшанба

ПОЙТАХТДА УРБАНИЗАЦИЯ ЖАРАЁНЛАРИ ЭКОЛОГИЯ ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 25 февраль куни Тошкент шаҳрида урбанизация жараёнларини ривожлантириш ва яшил ҳудудларни кенгайтириш бўйича таклифлар тақдимоти билан танишди.

Сўнгги йилларда пойтахт иқтисодиёти ва агломерацияси жадал ўсиб, Тошкент шаҳрининг доимий аҳолиси 3,1 миллион нафардан ошди. Шу билан бирга, 2045 йилга бориб, шаҳар аҳолиси икки баробардан зиёдга ортиши прогноз қилинмоқда. Бу эса урбанизация жараёнларини уй-жой, транспорт-логистика, муҳандислик тармоқлари ҳамда ижтимоий инфратузилмага тўшаётган юкларга мутаносиб ҳолда ривожлантиришни талаб этади.

Шунингдек, шаҳар муҳитини соғломлаштириш ва турмуш сифатини яхшилаш мақсадида яшил ҳудудларни кенгайтириш устувор вазифа сифатида белгиланган. Хусусан, Тошкент шаҳри ва унинг атрофида яшил зоналар майдонини уч бараварга ошириб, 25 минг гектарга етказиш, аҳоли жон бошига яшил майдонлар ҳажмини 3 квадрат метрдан 6 квадрат метргача кўпайтириш мақсад қилинган.

Ўтган даврда ташаббускорлар томонидан қурилиш бўйича умумий майдони 2 минг 679 гектар бўлган 85 та лойиҳа таклифи келиб тушган. Тақдимотда ушбу лойиҳаларни комплекс кўриб чиқишнинг натижалари ҳақида ахборот берилди.

Ўрганиш давомида ҳар бир лойиҳани шаҳарсозликнинг ягона ёндашуви асосида баҳолаш, ҳудуднинг камида 30 фоизда яшил майдонлар ташкил этиши имконияти, реновация орқали эскирган ҳудудларни комплекс янгилаш ҳамда ер майдони 1 гектаргача бўлган кичик ва зич қурилишлар амалиётидан воз кечиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Кўриб чиқиш якулидан келиб чиқиб, 18 та лойиҳани амалга оширишга рухсат бериш, 12 та лойиҳанинг ер майдони, қаватлар сони ва лойиҳа концепциясига ўзгартириш киритган ҳолда мақбуллаштириш таклиф этилган.

54 та лойиҳани эса концептуал жиҳатдан тўлиқ қайта кўриб чиқиш зарур деб топилган.

Янгиҳаёт туманидаги “Янги авлод” махсус sanoat зонасини кенгайтириш режалари муҳокама қилинди. Бунинг ҳисобига Тошкент шаҳри марказидан йирик sanoat корхоналарини боқичма-боқич кўчириш, юқори қўшилган қиймат яратадиган ва экология талабларига жавоб берадиган ишлаб чиқаришларни жойлаштириш муҳим экани қайд этилди.

Маъқулланган лойиҳаларни амалга ошириш натижасида ҳар йили қурилиш ҳисобидан қўшимча 1,5 миллиард доллар ялпи ҳудудий маҳсулот, бюджетга 3,5 триллион сўм тушумлар шаклланиши ва 260 минг иш ўрни яратилиши кутилмоқда.

Тақдимотда яшил ҳудудларни кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Лойиҳаларнинг камида 30 фоизда, яъни 400 гектарда яшил майдонлар ташкил этиши шартлиги кўрсатиб ўтилди. Бундан ташқари, Тошкент шаҳрининг 9 та ҳудудда умумий майдони 134 гектар бўлган алоҳида янги жамоат парклари барпо этиш режалари кўриб чиқилди ва маъқулланди.

Лойиҳалардан ундирилмаган инфратузилма тўловларидан тушган маблағлар, биринчи навбатда, янги яшил ҳудудлар барпо этишга, ортган қисми эса шаҳар инфратузилмаси объектларини қуришга сарфланиши зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Президентимиз пойтахтдаги урбанизация жараёнларини жамоатчилик манфатлари, соғлом муҳит ва экология талаблари билан боғлаган ҳолда ривожлантириш бўйича мутасаддиларга кўрсатмалар берди.

ЎЗА

Ҳеч қачон унутманг, фарзандлари билимли, соғлом, мард ва жасур, доимо олдинга интилиб яшайдиган халқ ва давлатнинг келажаги албатта ёруғ бўлади. Мен бутун Ўзбекистон ёшлари ана шундай фазилатлар эгаси бўлишини тилайман.

Ишончим комил, биз бутун халқимиз билан, сиз, азиз фарзандларим билан улуг мақсадларимизга албатта етамиз! Янги Ўзбекистонни барчамиз биргаликда албатта барпо этамиз!

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ёшларга оид давлат сиёсати

ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ БЎЙИЧА ЛОЙИҲАЛАР КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти таркибидаги корхоналарда юк вагонларини қуриш бўйича амалга оширилаётган ишлар ва келгуси йиллар учун режалар тақдимоти билан танишди.

Мамлакатимизда транспорт инфратузилмасини модернизация қилиш, экспорт салоҳиятини кенгайтириш ва иқтисодиёт тармоқларини узлуксиз логистика хизматлари билан таъминлаш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади.

Темир йўл транспортида кенг қўлланми янгиланиш жараёнлари амалга оширилмоқда. Улар соҳани тубдан модернизация қилиш, ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш ҳамда вагон паркни боқичма-боқич янгилашга хизмат қилмоқда.

Хусусан, 2023-2025 йилларда қиймати 105 миллион доллар бўлган лойиҳа доирасида 1590 дона ярим очик юк вагонини ишлаб чиқарилиди. Бу эса ички ва халқаро ташувларда юк айланмасини ошириш, логистика занжирларининг барқарорлигини таъминлаш имконини бермоқда.

Шунингдек, 2025-2026 йилларга мўлжалланган 150 миллион долларлик янги босқичда юк ва йўловчи вагонларини ишлаб чиқариш, шу билан бирга, “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ таркибидаги вагон ишлаб чиқариш корхоналарини модернизация қилиш ишлари олиб

борилмоқда. Лойиҳа доирасида 954 дона юк ва 70 дона йўловчи вагонларини ишлаб чиқариш бошланган.

Бугунги кунга қадар ушбу лойиҳа доирасида 45 дона йўловчи вагони ва 340 дона цистерна ишлаб чиқарилди. Жорий йил якунига қадар қўшимча равишда 614 дона юк ва 25 дона йўловчи вагонлари ишлаб чиқарилади.

Келгуси йилларда юк вагонларини ишлаб чиқариш ҳажмларини кескин ошириш учун яқинда Президентимиз алоҳида қарорни имзолаган эди. Ҳужжатга мувофиқ, қўшимча 100 миллион доллар маблағ ажратилиб, 1350 дона юк вагони етказиб берилди. Бунинг учун шу йилнинг ўзида sanoat корхоналари қувватларини 1,5 баробарга ошириш ва 2 мингта юк вагонларини ишлаб чиқариш вазифаси қўйилди.

Давлатимиз раҳбари вагон паркни янгилаш, ташиш ҳажмларини ошириш ҳамда харажатларни мақбуллаштириш юзасидан мутасаддиларга тегишли топшириқлар берди.

ЎЗА

ТАШАББУСКОР ВА ФАОЛ ЁШЛАР МАМЛАКАТИМИЗНИНГ КАТТА ИҚТИСОДИЙ, ИЖТИМОЙ ВА СИЁСИЙ КУЧИДИР

Сўнгги йилларда мамлакатимизда ёшлар билан ишлаш бўйича дунёда ўхшаши кам бўлган вертикал бошқарув тизими яратилди. “Янги Ўзбекистон” ғоясини ўзида мужассам этган бу тизимда ёшлар билан боғлиқ бирор масала эътибордан четда қолаётгани йўқ. Мамлакатимиз раҳбарининг ўзи, қолаверса, вазиру ҳокимдан тортиб, маҳалла раисигача — ҳамманинг иши ёшлар билан боғланди.

Президентимизнинг ёшлар билан навбатдаги мулоқотида навқирон авлод вакилларининг турли соҳаларда эришган ютуқлари таҳлил қилинди. Уларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча имкониятлар белгиланди. Самимий ва илқ лаҳзаларга бой бу учрашув ёшларнинг орзуларига қанот бағишлаб, янги марралар сари ундагани шубҳасиз.

Давоми 2-, 3-бетларда

МУЛОҚОТДАН КЕЙИНГИ ЙЎЛАР...

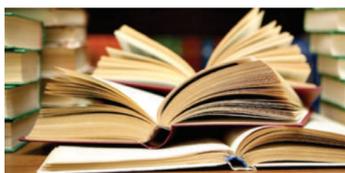
Ректорнинг яна 20 яшар пайтига қайтиш орзуси ҳақида

Президентимизнинг бу галги ёшлар билан очик мулоқоти олдингиларидан бошқачароқ бўлди. 2018 йили ректор этиб тайинланганидан буён шу форматдаги барча учрашувда қатнашганман. Дастлабки мулоқотларда ёшлар тортиноч, уятчан эди. Ўзини эркин тутмас, ҳайқиши ва ҳаяжони кучли экани сезилиб турарди. Бир йил ўтиб, йигит-қизларимизнинг кўнгил қулфи очила бошлади. Бироқ шундаям ҳиссиёт ва ийманиш кучли эди. Яна бир йил ўтгач, ёшлар муаммо ва дардларини ўртоқлаша бошлади. Сўнг таклиф ва мулоҳазаларини баралла айтадиган, дахлдорлик ҳиссини намоён этадиган бўлди.

Давоми 3-бетда

АҚЛ БИЛАН ИШЛАШ ДАВРИ ЁХУД ҒАФЛАТДАН ҚУТУЛИШНИНГ БЕШ ЙЎЛИ

Инсоният тарихи ҳар доим уни ривожланишга чорлайдиган, фаровон ҳаётни таъминлашга кўмак берадиган, пировард натижада тараққиётнинг янги босқичларига элтадиган ғоялар, мафқуралари билан барчамизни ром этиб келган. Айни пайтда тараққиётнинг муайян босқичида барчани оҳанрабои билан лол қолдирган аввалги “янгиликлар” кейинги авлодларни ўз домига тортиб, уни машаққатли, хавфли вазиятларга солиш ҳолатлари ҳам тобора кўпаймоқда.

Ўқотар қуроллар кашф қилдик. Глобал миқёсда илмий техника инқилоби юз берди, бошимиздан тўртта sanoat инқилобини ўтказяпмиз. Бироқ бутун ана шу инқилобларнинг оқибатида жаҳоний экологик фалокатлар қаршида турибмиз. Дунё хавфсизлигини таъминлаш, ҳаёт даражаларини тезлатиш учун атом “дунёси”ни кашф этдик. Энди эса ана шу қурол инсониятга таҳдид солмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, инсоният ўз тарихи давомида, айниқса, ўтган асрнинг 50-йилларидан бошлаб тараққиётнинг мисли кўрилмаган даражасига етишди. Эндиликда асрлар давомида эришилган ютуқлар, кашфиётларни қисқа вақтда, бир неча

йиллар давомида қўлга киритиш имконияти ву-жудга келмоқда.

Турмуш тарзимиз, ҳаётини тамойилларимиз, одамлар, давлатлар ўртасидаги муносабатлар шиддат билан ўзгармоқда. Бироқ айни пайтда кадрятлар трансформацияси юз бериб, инсон авваллари амал қилиб келган, улардан баҳра олган, қанчадан қанча авлодларни етуқлик сари етаклаган тарбия тизимлари емирилишга учрамоқда. Одамлар ўртасидаги соф инсоний муносабатларда орта кетish кузатишмоқда. Ҳашаматлар иерархияси ўзгариб, руҳий ҳиссизлик кучайиб бораётгандек туюлади.

Энг ёмони, давлатлар, минтақалар ўртасидаги зиддиятлар вазиятини кескинлаштирмоқда. Бундан 112 йил аввал Биринчи жаҳон уруши бошланишидаги энг устувор ғоя бўлган дунёни қайта бўлиб олишдан иборат эди. Бугун ҳам ана шу ғоя янгича шакл ва мазмунда яна бор бўй-бастини кўрсатмоқда.

Давоми 5-бетда

ГЕОСТРАТЕГИК ЁНДАШУВНИНГ САМАРАДОР МОДУЛИ

Мамлакатлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш, алоқаларни ҳамкорлик даражасига олиб чиқиш катта сиёсий ирода, аниқ стратегик қадамларни талаб этади. Бугун янги Ўзбекистон ана шу йўлдан дадил бормоқда. Юртимиз дунё мамлакатларига очилибгина қолмай, ишончли дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини фаол ривожлантиряпти. Кейинги йиллардаги АҚШ билан муносабатларимиз ҳам тарихий босқичга кириб боргани, ўзаро алоқалардаги ишонч ва самимийлик ҳамкорликнинг янгидан янги йўналишларини очиб бераётганига гувоҳ бўляпмиз.

Жорий йилнинг 17-19 февраль кунлари Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев АҚШ Президенти Дональд Трампнинг таклифига биноан ушбу мамлакатта амалий ташир билан борди. Таширфни ташқи сиёсат тақвимидаги навбатдаги дипломатик сафар сифатида баҳолаш масала моҳиятини тўлиқ очиб бермайди.

Ўзбекистон Президенти Тинчлик кенгашининг дастлабки йиғилишида иштирок этиб, нутқ сўзлаши минтақавий сиёсатдаги ўзгаришларнинг рамзий ва мазмунли

тус олаётганини кўрсатади. Жадал халқаро трансформациялашув Марказий Осиёда яхши қўшничилик, ўзаро ишонч ва ҳамжиҳатлик тамойиллари асосида шаклланаётган янги сиёсий муҳитнинг жаҳон миқёсда қабул қилинаётганини аниқлатади. Минтақанинг геосиёсати ҳамда геоиқтисодиётининг аҳамияти ортиб бораётгани айнан шу жараёнларда яққол кўринади.

Давоми 4-бетда

Жамғармага ҳар йили бюджетдан 20 миллиард сўмдан маблағ берилади. Бунга қўшимча вилоят ҳокимлари ҳам маҳаллий бюджетдан 3 миллиард сўмдан ажратади.

ТАШАБУСКОР ВА ФАОЛ ЁШЛАР МАМЛАКАТИМИЗНИНГ

Бошланиши 1-бетда

ВОЛОНТЁРЛИК ҲАРАКАТИ ЯНГИ БОСҚИЧГА КЎТАРИЛМОҚДА

Ширин ОБИДОВА,
Ўзбекистон волонтерлари ассоциацияси раҳбари

Ўзгаларга ёрдам қўлини чўзиш, энг мушкул вазиятларда кўмаклашиш халқимизга хос хусусият. Ана шу гўзал фазилат бугунги замонавий дунёда волонтерлик ҳаракатида янги маъно касб этиб келмоқда. Сўнгги йилларда мамлакатимизда бу фаолиятнинг ҳуқуқий асоси ишлаб чиқилгани, волонтерлар мактаби, олийгоҳларда марказлар ташкил қилингани ҳисобига бизда ҳам волонтер ёшлар сони кўпайди. Экология, тиббий хизмат, таълим, фавқулодда вазиятларда кўмаклашиш йўналишида фаолият юритаётган волонтерлар сони 100 мингдан ошди.

Давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан учрашуви ниҳоятда ҳаяжонли кечди. Мамлакатимиз волонтерлар ҳамжамияти волонтерлик ҳаракатининг янги bosқичига онд муҳим янгилликлар ва стратегик қарорларни катта умид ва ишонч билан кутаётган эди. Умидимиз бесамар кетмади. Ингилишда волонтерлик ҳаракатига алоҳида урғу берилди. Ҳаракатнинг тизимли ривожланишини қўллаб-қувватловчи чора-тадбирлар қабул қилинди.

Ташаббускор ёшларни қўллаб-қувватлаш мақсадида вазирлик ва идоралар раҳбарлари, фаол кўнгилли ёшлардан иборат Волонтерлик ҳаракатини ривожлантириш бўйича василик кенгашини ташкил қилиш таклиф этилди.

Ёшлар ишлари агентлигида “Волонтерликни қўллаб-қувватлаш” жамғармаси тузилиши белгиланди. Ушбу жамғармага ҳар йили бюджетдан 20 миллиард сўмдан маблағ берилади. Бунга қўшимча вилоят ҳокимлари ҳам маҳаллий бюджетдан 3 миллиард сўмдан ажратади.

Мазкур маблағлар ҳисобидан ёшларнинг волонтерлик лойиҳаларига 100 миллион сўмгача грант йўналтирилади. Волонтер ёшларга “ижтимоий фаоллик картаси” очилиб, экология, ижтимоий ҳимоя, тиббиёт, таълим, жамоат ҳавфсизлиги каби йўналишлардаги иштирокига қараб, балл бериб борилади.

Айни дамда тақдим этиладиган рағбатлантириш тизимида пул айланмаси эмас, балки онлайн баллар тизими йўлга қўйилиши назарда тутилган. Барча жараён “ижтимоий фаоллик картаси”, қолаверса, volunteer.uz ягона платформаси орқали кузатиб борилади.

Ижтимоий волонтерлик — Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги охириги йилларда жадал қўллаб-қувватлаб келаётган йўналишлардан.

Ўтган йили биринчи мартаба “VOICE UP” халқаро тадбири доирасида биз бир жамоа сифатида айнан инклюзия, яъни ёши, келиб чиқиши, кўриниши, ногиронлиги бор-йўқлигидан қатъи назар, ёшларнинг эзгулик йўлида бирлашганини кўрдик. Бу йил эса бутун республика миқёсида мингдан ортиқ ташаббускор ёшни айнан мана шундай инклюзив майдонда, инклюзив волонтерлик атрофида бирлаштириш кўзда тутилган.

Бугун волонтер бўлиш истагидаги ёшлар кўлиги қувонарли. Аслида, волонтерлик билан инсон нафақат жамиятга, балки ўзига ҳам ёрдам беради, яъни серкирра фуқаро, бахтли инсон сифатида ўзини шакллантиради.

Юристик, шифокорлик, ўқитувчилик каби кўплаб касб эгалари сафимизда биз билан ёнма-ёнлик халқимизнинг меҳридор, бағрикенг эканидан далolat беради. Улар яхшилик улашишга бел боғлаган волонтерлардир.

Бу йил волонтерлик лойиҳалари ва йил волонтерлари танловларини ўтказамиз. Бунда нафақат кўмакка шай, фидойи йигит-қизлар, балки дунё бўйлаб эзгулик йўлидаги қаҳрамонларни ҳам кашф этишга ҳаракат қиламиз.

Давлатимиз раҳбари билан учрашув ана шу ташаббусларимизга кен йўл очди. Самимий мулоқот чоғида барчамиз эътибор ва ғамхўрлик, қўллаб-қувватловни ҳис қилиб турдик. Ўзбекистонда волонтерлик ҳаракати янги bosқичга кўтарилмоқда.

МАЪНАН ЕТУК ВА САЛОҲИЯТЛИ АВЛОДМИЗ

Жаҳонгир НОСИРОВ,
“Мард ўғлон” давлат мукофоти соҳиби

Юртимиз аҳолисининг салмоқли қисми ёшлардан иборат. Бу катта куч, шу билан бирга, улкан имконият ва салоҳият ҳам. Яъни ёшларга қанча кўп эътибор қаратилса, мамлакат шунча қудратли бўлиб бораверади. Тенгдошларимиз эришаётган, қўлга киритаётган ютуқлар сони ошиб, кўлами кенгайиб бормоқда. Шу маънода, бугун ёшларга сифатли таълим-тарбия бериш, хорижий тилларни ўргатиш, касб эгаллаб, ҳаётда муносиб ўрин топишига кўмаклашиш давлат сиёсатининг устувор йўналишига айланди.

Ўзбекистон Ёшлар тараққиёти глобал индексда энг юқори суръатда ривожланаётган давлатлар қаторида. Бу мамлакатимизда ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, таълим ва касбий имкониятларини кенгайтириш, ташаббус ва стартаплари учун кенг майдон яратиш борасидаги ислохотлар самарасидир.

Барча даражадаги раҳбарлар ёшларни тил ва касб-ҳунарга ўргатиш, спортга жалб этиш, гош, лойиҳа ҳамда стартапларига кўмак бериш, уларни ишли ва даромадли қилиш бўйича янада фаол ишлаши, бирорта йигит-қизни

эътиборсиз қолдирмаслиги зарурлиги қайд этилди. Бу эътибор аҳолисининг аксарияти ёшлардан иборат мамлакат учун стратегик аҳамият касб этади. Зеро, уларнинг қобилиятини аниқлаб, тўғри йўл кўрсатиш орқали келажакда замон талабига мос, етуқ кадрлар шаклланишига замин яратилади. Бундай ёндашув ёшларнинг шахсий камолоти, оилалар фаровонлиги ва бутун мамлакат тараққиётига хизмат қилади.

Илм-фанга киритаётган ҳар бир янгиллик мамлакат иқтисодий тараққиётига хизмат қилади. Жумладан, стартапларга эътибор қаерда катта бўлса, шу ерда тараққиёт янада юқори даражада кўтарилмоқда. Айни пайтда ёшларимиз ишлаб чиққан 63 стартап лойиҳа АҚШ, Жанубий Корея, Буюк Британия ва БАА бозорига кириб борди.

Учрашувда ёшлар тадбиркорлиги, бандлик масалалари ҳам эътибордан четда қолмади. Бу бордада қатор имкониятлар яратилиши айтиб ўтилди. Касбий таълимни ривожлантириш, ёшларни меҳнат бозорига тайёрлаш, техникаларда таълим дастурларини иш берувчилар талаби асосида янгиллаш, дуал таълим қамровини кенгайтириш, моддий-техник базани яхшилаш бўйича вазифалар белгиланди.

ИМТИЁЗЛАР ИСТИҚБОЛИ ЛОЙИҲАЛАР ДЕМАК

Ўқув марказида илк бор иш бошлаганимда 11-синф ўқувчиси эдим. Инглиз тилини яхши билганим боис, ўқитувчиликка қабул қилиндим. Ўшанда асосан кичик ёшли болаларни ўқитардим. Кейинчалик университетда инглиз тили бўйича таҳсил олдим.

Анча вақтдан буён ўқув маркази очишини ният қилгандим. Турмуш ўртоғимга айтганим, маъқуллади. Бирга иш бошладик. Дастлаб ижарага жой олиб, 5 ёшли болаларни мактабга тайёрлай бошладик. Лекин бу иш унча осон кечмади. Шундай бўлса-да, чекинмадик. Аввалига ўқув марказимизни рус, япон ва инглиз тилини ўқитишга ихтисослаштирдик. Рақобат кучли. Ота-оналарни қизиқтириб, жалб этишнинг ўзи бўлмайди. Шу боис, тажрибали, ўз устида астойдил ишлайдиган ёшларни ўқитувчиликка қабул қилдик. Қисқа муддатда натижа кўринди. Ўқувчилар сони ортиб бориши туфайли марказимизни кенгайтиришга эҳтиёж сезила бошлади. 2,5 миллиард сўм имтиёзли кредит олиб, янги марказ биносини барпо этдик. Ҳозир марказимизда 400 ўқувчи таҳсил олмақда. 60 дан зиёд иш ўрни очилган. Япон, хитой, инглиз, рус, корейс тилларини ўргатаймиз.

Давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан учрашувида иштирок этдим. Учрашув жуда ажойиб ўтди. Катта куч олдик. Президентимиз ҳар бир гапиде доим ёшларни қўллаб-қувватлашини таъкидлади. Қатор имтиёзлар берди. Бу — ёш тадбиркорлар учун катта имконият. Шу пайтга қадар бир неча лойиҳаларим бор эди. Рост, бошлаган чўчиб тургандим. Кечаги учрашувдан сўнг бугундан

Асал ЗИЁДОВА,
Қарши шаҳридаги “Болалар академияси” нодавлат таълим мактаби раҳбари

ҳаракатни бошлаб юбордим. Филiaalларни очиндан ташқари барча қулайликка эга “Она ва бола” марказини очин ҳам режамизда бор. Президентимизнинг ишончини оқлаш учун астойдил ҳаракат қиламиз.

Бугунги глобаллашув шароитида ёшларнинг таълими, бандлиги ва иқтисодий фаолиги мамлакат тараққиётининг энг муҳим омилларидан. Президентимизнинг ёшлар билан очик мулоқоти ушбу жараённинг навбатдаги bosқичини бошлаб берди. Илгари сурилган ташаббуслар ёшларнинг иқтисодий мустақиллигини ошириш, таълим имкониятларини кенгайтириш, стартап ва инновацион лойиҳаларини қўллаб-қувватлаш ҳамда ижтимоий фаоллигини рағбатлантириш каби стратегик йўналишларни қамраб олди.

Отабек СОБИТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти раиси

Ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш бўйича белгиланган вазифалар миқёс жиҳатидан ҳам, мазмунан ҳам катта истиқболга эга. Ўзини ўзи банд қилган йигит-қизлар учун кредит миқдорининг сезиларли оширилиши, инновацион гошларга 100 миң долларгача инвестиция киритиш имконияти яратилиши — буларнинг барчаси янги иқтисодий мустақил авлод шаклланишига хизмат қилади. Минглаб ёшлар илк бизнес гошларини амалиётга татбиқ этиш, фаолиятини кенгайтириш ёки стартапларини бозорда мустақамлаш имкониятига эга бўлади.

ИННОВАЦИОН ТАФАККУРГА ЭГА ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ШАКЛЛАНЯПТИ

Мулоқотда илгари сурилган ташаббусларнинг муҳим қисми инновацион тафаккурга эга йигит-қизларни қўллаб-қувватлашга қаратилган. Молиялаштириш кўламининг кенгайтирилгани капитал масаласи ҳал этилишига хизмат қилиш билан бирга ёшларни кенг фикрлаш, янги технологияларни синовдан ўтказиш, бозорга чиқиш стратегияларини пухта ўйлашга ундайди.

Техникумларда стартаплар яратишга рухсат берилгани ҳам таълим тизимидаги катта бурилишдир. Бу янгилек ёшлар учун билим ва амалиётни бирлаштирадиган ноёб имкониятни тақдим этади. Техникум bosқичидаёқ 1 миллиард сўмгача молиявий кўмак олиш — ёш мутахассисларни мустақил ёндашув, янгилек яратиш ва тажрибалар ўтказишга руҳлантиради.

Ёшлар учун халқаро тажриба ҳам жуда муҳим. Шу маънода, “Work and travel” дастури орқали хорижда ишлаш имконияти яратилгани техникум ўқувчиларининг касбий кўникмаларини ошириб, дунёқарашини кенгайтиради. Бундай тажриба ёшларнинг глобал меҳнат бозори талабларини билан танишиши, тил ва маданий мулоқот кўникмаларининг мустақамлашишига хизмат қилади.

Ҳар бир ҳудудда Ёшлар бизнес инкубаторининг ташкил этилиши стартаплар учун

“ЁШЛАР УЧУН ХАЛҚАРО ТАЖРИБА ҲАМ ЖУДА МУҲИМ. ШУ МАЪНОДА, “WORK AND TRAVEL” ДАСТУРИ ОРҚАЛИ ХОРИЖДА ИШЛАШ ИМКОНИЯТИ ЯРАТИЛГАНИ ТЕХНИКУМ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ КАСБИЙ КўНИКМАЛАРИНИ ОШИРИБ, ДУНЁҚАРАШНИ КЕНГАЙТИРАДИ.

доимий маслаҳат, менторлик, бизнес-режа тузиш ва бозорга чиқиш бўйича кўмак берувчи муҳим платформага айланади. Бу марказлар ёшлар орасида тадбиркорлик маданиятининг шаклланишида асосий ўрин тутаяди.

Ёшлар билан мулоқотнинг яна бир муҳим жиҳати, ижтимоий қўллаб-қувватлаш тизимини янгича ёндашув асосида кенгайтиришдир. Мамлакатимизда инсон капиталига эътибор йилдан йилга кучайиб бораётгани бежиз эмас. Чунки тараққиётнинг пойдевори, аввало, ёшларнинг билими, маҳорати, маданияти ва жамиятдаги фаоллигига боғлиқ. Шу нуқтаи назардан, мамлакатимиз раҳбари илгари сурган янги ташаббуслар ҳар бир ёшнинг имкониятларини кенгайтиради.

Волонтерлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш бўйича таклифлар бунинг яққол мисолдир. Ёшлар ишлари агентлиги ҳузурида “Волонтерликни қўллаб-қувватлаш” жамғармасининг ташкил этилиши бу йўналишнинг тизимли ривожланишини таъминлайди. Жамғармага ҳар йили 62 миллиард сўм ажратилиши волонтерликни бир марталик ташаббус эмас, балки ёшларни етуқлик, жамоатчилик фаолиги, инсонпарварликка ундайдиган доимий ижтимоий мактабга айлантиради. Энг яхши волонтерлик лойиҳаларига 100 миллион сўмгача грантлар йўналтирилиши эса ёшларнинг жамиятга фойдали ва таъсирчан ташаббуслар билан чиқишига йўл очади.

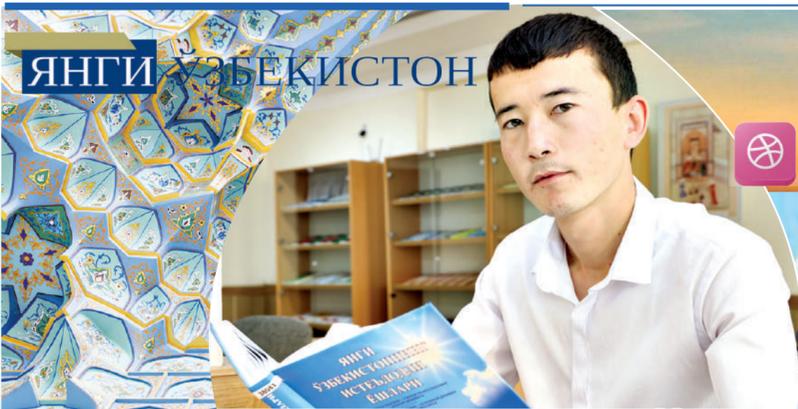
Жазо муддатини ўтаб бўлган ёшларни “Иккинчи имкон” лойиҳаси орқали замонавий АТ касблари ва хорижий тиллар бўйича

бепул ўқитиш ташаббуси ижтимоий реинтеграция масаласида юртимизда мутлақо янги bosқични бошлаб беради. Бу йўналиш ёшларни жамиятга қайтариш, меҳнат бозорига мослаштириш ва янги ҳаёт бошлаши учун реал шароит яратишга қаратилган.

Умуман, таълим, касбий ривожланиш ва меҳнат бозорига кириб бориш бўйича илгари сурилган ушбу ташаббуслар ёшларнинг иқтисодий мустақиллигини таъминлаш, уларни глобал меҳнат бозорига рақобатта тайёрлаш ва энг муҳими, ўз кучига ишончини мустақамлашга қаратилган. Бу ташаббуслар bosқичма-bosқич амалга оширилиши натижасида мамлакатимизда билимли, замонавий, ташаббускор ва масъулиятли ёшлар авлоди шаклланиб боради.

Ёшлар билан мулоқотда илгари сурилган ташаббусларни навбатдаги режалар мажмуи эмас, балки ёшлар сиёсатида янги даврнинг бошланиши сифатида баҳолаш мумкин. Уларнинг ҳар бири бугунги йигит-қизнинг эҳтиёжи, орузи ва интилишларига мос келади. Бу янгилеклар орқали давлатимиз раҳбари ёшларнинг имкониятига юксак ишончини, улар билан бирга тараққиёт йўлини босиб ўтишга тайёрлигини ана бир бор амалда намоён этади.

Таълимдан тортиб тадбиркорликка, инновационлардан ижтимоий қўллаб-қувватлаш тизимига бўлган кенг қамровли ёндашув ёшларнинг ҳар томонлама ривожланишига хизмат қилади. Келажакда билимли, ташаббускор, бунёдкор ва энг муҳими, ўзига ишонадиган ёшлар авлодини шакллантиришга замин яратаяди.

Давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан мулоқоти янги марралар сари навбатдаги дадил қадам бўлди, салмоқли ислохотларга йўл очиб берди.

КАТТА ИҚТИСОДИЙ, ИЖТИМОЙ ВА СИЁСІЙ КУЧИДИР

МУЛОҚОТДАН КЕЙИНГИ ҲАҚИДА

Ректорнинг яна 20 яшар пайтига қайтиш орзуси ҳақида

Шерзодхон ҚУДРАТҲУҶА, Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети ректори, сиёсий фанлар доктори, профессор

Бошланиши 1-бегда

60 мингдан зиёд ёш авлод вакиллари қатнашган бу галги мулоқотда эса мен жадид боболаримизнинг дунёдаги энг олди ОТМлар — Гарвард, Йель, Принстон, Колумбия, Корнелл, Кембриж каби университетлари пиллаосини бемалол забт этётган, нигоҳи теран, зукко янги авлодини кўрдим. Бугун уларнинг сони 500 дан ошди...

ортида доим қўллаб-қувватлаб, барча имкониятлар эшигини очиб бераётган Президентимиз турибди!

Имкониятлар ҳам бугун фазо каби кенгаймоқда. Давр илгари фақат ўқитиш билан шугулланган олий ўқув юртинининг энди стартап ва лойиҳалар фабрикасига айланиши заруратини кун тартибига олиб чиқмоқда. Президентимиз тадбиркорлик лойиҳалари, “Келажакка қадам” дастури ижросига салмоқли маблағ ажратди. Чунки бу дастур олий таълим муассасаларининг битирувчи талабалари учун гоат фойдали лойиҳа. Унинг асосида 50 мингдан ортиқ ёшлар бизнес гоиларини ҳақиқий тадбиркорлик ишига айлантира олди. Бизнинг университетимиз талабалари ҳам 300-500 миллион, ҳатто 1 миллиард сўмгача имтиёзли кредит олиб, ишбилармонлик фаолиятини мустаҳкам йўлга қўйди.

Бундан ташқари, жорий йилдан “Келажак тадбиркори” дастури ҳам ишга туширилади ҳамда ёш тадбиркорларга 7 йил муддатга 15 фоизли кредит ажратилади. Узоқ муддатга паст фонизда каттагина маблағ берилиши ақин келажакда янги тадбиркорлар қатламини вужудга келтиради. Зеро, ҳар йили ўрта ҳисобда 600 минг ёш меҳнат бозорига кириб келмоқда. 2030 йилга бориб бу кўрсаткич 1 миллионга етади. Шу боис, ёшларни ўзига мос ва ҳос иш билан таъминлаш ҳамда бунинг учун барча зарур шароитни яратиш энг муҳим масаладир.

Энди ҳар пайшанба барча ташкилотларда ёшлар кун бўлади. Айнан шу кун соҳага масъул раҳбарлар маҳалла, мактаб ва техникумларга бориб, ёшларни тинглайди ва муаммосини ҳал қилади. Бу жараён университетларда ҳам ўзига ҳос тарзда ташкил этилади.

Мулоқот давомида яна бир рақам мени жуда хурсанд қилди. Бугун хорижий тилни билиш даражаси бўйича сертификатли ёшлар сони 600 мингдан ошди. 600 минг-а! Чет тилларни мукаммал биладиган ўғил-қизлар санини кенгайтириш учун эса чакана имкониятлар яратилмади ахир: бепул онлайн дарслар дейсими ёки ўқув марказларида қўшимча дарсларми, халқаро IELTS имтиҳониди 7 балл ва ундан юқори натижани кўрсатган ёшларнинг тест учун тўлов миқдорлари қўллаб берилиши ҳам ёшларнинг қўшимча тилларни ўрганиши учун ҳақиқий ундов бўлди.

Яратилган бундай шароитлар туфайли сўнгги 3-4 йилда халқаро ва миллий тил сертификатига эга ёшлар сони кескин ошди. Бу, айниқса, олий таълим муассасасига имтиҳон топираётган йигит-қизлар мисолида яққол кўриниб турибди. Масалан, бу йил университетга ўқишга қабул қилинган 10 талабамизнинг 9 нафариди хорижий тилни билиш даражаси бўйича сертификат бор.

Учрашув давомида Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлигига “Менинг биринчи касбим” дастурини бошлаш вазифаси топширилди. Бунда амалиёт асосида олийғоҳ битирувчиларга ўртасида танлов ўтказилиб, энди уларга ойига 2 миллион сўмгача стипендия тўланади. Шу аснода бу лойиҳага олий таълим муассасалари ҳам бевосита масъул бўлади.

Ректор сиёсати ва амалиёти Президентимиз сиёсати ижросидир. Президент сиёсати проактив бўлса, ректор фаолияти икки қарра проактив бўлиши керак! Ректор фаолияти ҳақида ёзганда, хотиралар беихтиёр ёшлукка қорлайди. Ўтган асрнинг 90-йилларида ОТМ талабаларининг Талабалар шаҳарчасида изгиб юргани ёдимга тушиб кетди. Бизда ҳозиргидек имконият йўқ эди. Бугунгидек УМИД ва ИШОНЧ ҳам йўқ эди. Ҳаёт чарчалаги бир айлиниб, яна 20-25 яшар чоғимга қайтиб қолсам қанийди...

Мулоқот сўнггида хоразмлик 10 яшар Отамурод ажди шевада жонли кўшиқ ижро этиб, ҳаммагини юрагини завққа тўлдирди. Сўнг дадил қадамлар билан Президентимиз хузурига эркин бориб, суратга тушди. Кейин давлатимиз раҳбарига паст овозда нималардир деди. Президентимиз самимий кулиб, микрофонга қайтди, бизга унинг гапини айтди: “Отамурод: “Жаноб Президент, савлатингиз босиб ҳаяжонландим. Бўлмаса, бундан ҳам зўр айтиб берардим”, деди”. Барча қарсақ чалди.

Энди Отамурод уйига — Янгибозор туманига Президент совгаси билан қайтади. Оқ йўл сенга, болажон!

БЎЛҒУСИ НОБЕЛЬ МУКОФОТИ СОҲИБЛАРИ УЛҒАЙМОҚДА

Чекка бир қишлоқда, бир умр гидротехника соҳасида меҳнат қилган бобом Собиржон Қоратоев бизга ҳамиша бир гапни уқтирарди: “Ўқинг, билим олинг, ўрганинг. Бу йўлда ҳеч қачон тўхтаманг. Дунёни кучли билим билан забт этинг. Илм — бахт қалити!”. Ота-онам ҳам зилли бўлгани боис, доим имо олишга ундаб келган.

Дилафрўз СОБИРОВА, Фарғона шаҳридаги Президент мактабининг 11-синф ўқувчиси, АҚШдаги Гарвард университети гранти соҳиби

Бу даъватлар мени Фарғона шаҳридаги Президент мактабига бошлаб борди, десам муболага бўлмайди. Ушбу мактабда иқтидорли, дунёқарши кенг педагоглардан билим олди. Натижада бу йил АҚШнинг нуфузли Гарвард университетига 100 фоизлик, яъни 392 минг доллар қийматидаги грантни қўлга киритдим.

Ютуқларим замирида бобом ўғитлари, ота-онам, устозларим меҳнати билан бирга,

юзма-юз учрашиб, уларнинг муаммоларига ечим беради, янги ташаббусларни қўллаб-қувватлайди, ҳар жиҳатдан уларга тиргак бўлади. Бундай давлат раҳбарлари дунёда жуда кам. Президентимизнинг “Сизлар Янги Ўзбекистон бунёдкорлари сифатида янги тарих яратадиган олтин авлодсиз”, деган сўзлари менга ҳамиша куч-қувват бағишлайди, изланишга ундайди.

Кўксарой қароргоҳидаги мулоқот чоғида бунга яна бир бор юракдан ҳис этдим. Турли соҳаларда ёшларни қўллаб-қувватлаш учун миллионлаб доллар маблағ ажратилаётгани, ёш тадбиркорларга имтиёзлар берилётгани, эҳтиёждан оилалар фарзандлари, ёш оилалар ҳамиша эътибор марказида бўлиб келётгани кишини тўлқинлантиради.

Келажакда биология ва ахборот технологиялари йўналишида илмий тадқиқотлар ўтказиш орқали юртимизда соғлиқни сақлаш тизимини рақамлаштириш ҳамда атроф-муҳит муҳофазаси бўйича кашфиётлар қилиш ниятидаман. Бу мақсадларим, албатта, амалга ошиши ва бугунги ёшлар орасидан Нобель мукофоти соҳиблари етишиб чиқишига ишонманам.

БУНДАЙ ИМКОНИАТ ЯНА ҚАЙДА БОР?

Янги Ўзбекистондек жаннатмонанд мамлакатда биз, ёшларга яратилаётган кенг имкониятлар туфайли жуда катта маррани эгаллаётимиз. Бу Президентимиз билан мулоқот чоғида яна бир қарра эътироф этилди. Жумладан, тенгдошларимиз фан олимпиадаларида 66 олтин, 147 кумуш, 221 бронза медални қўлга киритган бўлса, янгилуққа интилувчан йигит-қизлар ишлаб чиққан 63 стартап лойиҳаси АҚШ, Жанубий Корея, Буюк Британия ва БАА каби давлатлар бозорига кириб борди. “Нажот илмдадир” деганларидек, билимли ёшлар сафи кенгайиши, китобхонликка эътибор ошиши туфайли Ўзбекистон фарзандлари дунё миқёсида ўз ўрнига эга бўлаётганини ушбу рақамлардан ҳам аниқлаш мумкин.

Ўғилжера ХАЛДУРДОВА, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети талабаси

Бу ҳаётимдаги муҳим тарихий учрашув бўлди. Сабаби мамлакатимиздаги 22 миллиондан ортиқ йигит-қиз орасидан сараланиб, бир қоракалпоқ қизи сифатида Президентимиз билан бевосита учрашувда иштирок этгани мен учун катта шараф. Мулоқотдан ўзимга катта куч, рағбат олдим. Албатта, бундан, аввало, ота-онам ва мен таълим олаётган университетдаги дўстларим жуда хурсанд бўлди. Ўзим “Ёш китобхон” талловининг 2025 йилги мавсуми голиби, Президент совгаси — BYD электромобили соҳибиман.

Мамлакатимизда ёшларга берилётган имконият ва имтиёзлар барча соҳада яққол кўзга ташланмоқда. Масалан, Гарвард, Стенфорд, Лондон иқтисодий мактаби каби нуфузли олийғоҳларнинг илгор тажриба асосида ёшларни тадбиркорликка ўқитишда ҳамкорлик қилишга тайёр экани ва Ёшлар ишлари агентлигига ушбу хорижий олийғоҳлар билан

бирга ёшларни бизнесга ўргатадиган “Янги авлод тадбиркорлари” дастурини бошлаш топширилгани катта воқеа деб ўйлайман. Шунингдек, дастури муваффақиятли тугатган 1000 нафар йигит-қизнинг лойиҳасини амалга ошириш учун уч йил муддатта 200 миллион сўмгача 7 фоизли ссуда берилдирилган бўлди. Менимча, бундай имкониятлар бошқа давлатларда бўлмаса керак.

Мулоқот чоғида ёшларга чет тиллар ва замонавий касб-ҳунарларни ўргатиш, спортга кенг жалб этиш, инновацион гоё ва стартапчиларни қўллаб-қувватлаш, бандлик ва даромад масалаларини ҳал этиш бўйича белгиланган устувор вазифалар, ўз навбатида, ишончли давлат қуриш йўлидаги муҳим қадам деб билиман. Ушбу ишончнинг оқлаш учун барча ёшлар қатори бир билимим ва салохиятимни юртимиз равақига ҳисса қўшишга йўналираман.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДА ЁРҚИН ЗАРВАРАҚ

Президентимизнинг кунни кеча ёшлар билан мулоқоти янги Ўзбекистон ўғил-қизлари ҳаётида янги саҳифа очди. Бу учрашувда 60 минг ёш қамраб олинди. Шу маънода, у мамлакатимиз келажакка қаратилган юксак эътибор ва ишончининг яна бир ёрқин ифодаси бўлди. Бинобарин, учрашувда давлатимиз раҳбари ёшлар масаласи ҳар доим долзарб ва эътибор марказида эканини таъкидлади.

Дилбар НОРМУРОВА, халқ депутатлари Термиз шаҳри кенгаши раиси

Мулоқотнинг очиб ва самимий ўтгани, ёшларнинг таклиф ва ташаббуслари диққат билан тинлангани, айтилган муаммолар жойида ҳал этилгани янги Ўзбекистон ёшларининг ислохотларга дахлдорлиги ва хайрихоҳлигини оширди. Таълим сифати ва самардорлигини таъминлаш, иш билан бандлик, ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш, битирувчиларнинг замонавий касб-ҳунарлар эгаллашига қўмаклашиш, чет тиллар ва рақамли технологияларни ўзлаштиришини қўллаб-қувватлаш каби муҳим масалалар йиғилиш кун тартибиди турди.

Учрашувни катта қизиқиш ва ҳаяжон билан кузатарканман, ёш бўлиб қолгим, қўзи ёниқ, шуури ва тафаккури уйғоқ мана шу йигит-қизлар сафидан жой олгим келди. Билман, ортага йўл йўқ, аммо атрофимда мен ишонган, таянган ва тарбиялаётган фарзандларим, шоғирларим — ёшлар бисёр. Улар, албатта, давлатимиз яратиб бераётган имкониятлардан самарали фойдаланиб, илм-фан, касб-ҳунар марраларини забт этади. Дунёга ўзини ва мамлакатимизни танитади. Ҳар бир даврнинг ўз овози, йўналиши ва албатта, катта масъулияти бор. Бугун фар-

зандларимиз — дунёдаги энг бахтиёр авлод. Улар янги Ўзбекистон ва Учтинчи Ренессанс пойдевори қўйилаётган масъулиятли палларда улайиш ва униб ўсиш, тарихий жараёнга ҳисса қўиши бахтига муяссар бўлди. Учрашувда мана шу жиҳатлар, албатта, инобатга олингани яққол сезилди. Турли ташаббуслар рўёби учун кенг йўл, янги имкониятлар очиб берилиши ҳамда кўрсатилган юксак ишонч ва эътибор сўзимиз тасдиғидир.

Ўзбекистон том маънода ёшлар мамлакатидир. Дунёда аҳоли ва ишчи кучи таркиби кексайиб бораётган бир пайтада юртимиз меҳнат бозорига ҳар йили 600 минг йигит-қиз кириб келмоқда. 2030 йилга бориб, бу кўрсаткич 1 миллионга етиши кутилмоқда. Демак, ёшларга ўзига мос ва ҳос иш топиши учун, аввало, шароит яратиш — энг муҳим масала.

Президентимиз бу борада тўхталиб, ўтказилган сўровномада ёшларнинг учдан бир қисми тадбиркор бўлиш истагини билдиргани, ўтган йили улар бандлигини таъминлаш учун 400 миллион доллар ажратилгани, хусусан, “Ёшлар бизнеси”, “Келажакка қадам” дастури билан қўллаб-қувватлаш, кўмаклашиш, стартапчиларни қўллаб-қувватлаш кўлами кенгайишини таъкидлади.

Педагог сифатида эътиборимни тортган яна бир муҳим жиҳат, “Китобхонлик маданиятини ривожлантириш” жамғармаси ташкил этилиши, у орқали энг истеъдодли ёзувчиларга ижодий буюртма берилиши ҳамда рағбатлантирилиши ҳақидаги ташаббус бўлди.

Бу маърифат, маданият юксалиши учун яна бир салмоқли қадамдир. Шунингдек, таржима борасидаги ишлар кўлами кенгайтирилиши, энг сара хорижий адабиётлар ўзбек тилига, миллий адабиётлар эса чет тилларга таржима қилиниши ва чоп этирилиши ҳақидаги фикрлар ижодкорлар ва ўқувчиларни жуда руҳлантиради. Мутлола маданияти, адабиёт янада юксалади.

Қисқаси, давлатимиз раҳбарининг ёшлар билан мулоқоти янги марралар сари навбатдаги дадил қадам бўлди, салмоқли ислохотларга йўл очиб берди. Бу ишонч ва имкониятга муносиб жавоб бериш ёшлар кўлида. Улар бунга, албатта, удалайди.

“ ИМКОНИАТЛАР ҲАМ БУГУН ФАЗО КАБИ КЕНГАЙМОҚДА. ДАВР ИЛГАРИ ФАҚАТ ЎҚИТИШ БИЛАН ШУҒУЛЛАНГАН ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИНИНГ ЭНДИ СТАРТАП ВА ЛОЙИҲАЛАР ФАБРИКАСИГА АЙЛАНИШИ ЗАРУРАТИНИ КУН ТАРТИБИГА ОЛИБ ЧИҚМОҚДА.

БИР УМРГА ТАТИГУЛИК РАҒБАТ

Ўзбек диёри қадимдан ўз бағрида сон-саноксиз иқтидор ва истеъодларни тарбиялаган, воёга етказган. Улуғ мутафаккирлар, олимۇ фузалолар етишиб чиққан юрт, адабиёт, санъати, маданияти юксак даражага кўтарилишда давом этаётган замин сифатида шуҳрат топган.

Кунни кеча Кўксарой қароргоҳида Президентимизнинг ёшлар билан бўлиб ўтган мулоқотида юртимиздаги 22 миллиондан зиёд ёшларимиз жуда катта иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий куч экани таъкидланди. Уларни қўллаб-қувватлаш масаласига барча масъул ва мутасаддилар эътиборини қаратди. Кўлаб долзарб масалалар қаторида ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш, китобхонликни оммалаштириш масалалари ҳам кўтарилди. Давлатимиз раҳбари ёшлар билан мулоқот давомида уларнинг турли соҳаларга оид таклифи ва ташаббусларини тинглади.

Учрашувда Урганч туманидаги 11-болалар мусика ва санъат мактабининг 4-синф ўқувчиси Отамурод Реимбоев ҳам ўз истеъодини намоян қилиш имконига эга бўлди. У давлатимиз раҳбарига жонли ижрода кўшиқ айтиб берди. Отамуроднинг жарандор овози баутун залга таралди ва йилгиланларда катта таассурот қолдирди. Истеъодли ёш ижодкорнинг бу чиқиши Президентимиз томонидан ҳам алоҳида эътироф этилди.

— Мамлакатимизда истеъодли ёшларни қўллаб-қувватлашга қаратилган эътибор мана шундай янги юлдузларни кашф қилишда давом этмоқда, — дейди Урганч тумани 11-болалар мусика ва санъат мактаби дирек-

тори Илҳомжон Машарипов. — Отамурод Реимбоев қашқар рубоби синфида ўқиса-да, аънавий хонандалликка юқори қизиқиши туфайли ушбу йўналишда ҳам қўшимча таъсил олиб келяпти.

Мактаб раҳбарининг сўзларига кўра, Отамурод таълим муассасаси ҳаёти ва жамоатчилик ишларида фаол, катта-кичик тадбирлар унинг иштирокисиз ўтмайди.

— Президентимиз билан учрашув тадбиридан 3 кун аввал вилоятимизда “Янги Ўзбекистон иқтидорлари” халқаро танлови бўлиб ўтди, — дейди Илҳомжон Машарипов. — Унда устозимиз Комижон Отаниёв репертуарининг етук намунаси бўлган “Мустахзод” қўшигини ижро этган Отамурод Реимбоев Гран-прини қўлга киритди. Давлатимиз раҳбари томонидан учрашувдаги ижродан сўнг совға қилинган автомобиль эса ушбу танловдаги муваффақият шукҳидан ҳам баянд бўлди.

Ососан, қўшиқ куйлаш ва мактабда илм олиш билан шугулланиб келётган иқтидор эгаси Отамурод муҳбирлар билан суҳбатлашишга ҳали кўнжимган.

— Учрашувда куйлаётган ҳаяжонландим, бу ҳақида Президентимизга ҳам айтдим, — дейди Отамурод Реимбоев. — Юртбошимиз кулиб, ижодимга, санъатимга ривож тилади, келгусида катта сахналарда юксак муваффақиятларга эришганда ҳаяжонланмасликни маслаҳат берди. Бугун мендан бахтиёр одам йўқ, ота-онам ва устозларим юзини ёруғ қилаётганим — бахтим.

Ёш иқтидорнинг устози Илҳомжон Машариповнинг айтишича, бир вақтда ҳам чолуғ чалиб, ҳам қўшиқ ижро этиш юксак маҳорат ва иқтидордан далолат, айниқса, шу ёшда. Юртимизда мусика мактабларида яратилган шароитлар, Отамурод мисолида оддий ўқувчининг истеъодига берилган юксак баҳо ва муқофот бу — бир умрга татиғулик рағбатдир.

Нодир МАҲМУДОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Бошланиши 1-бетда

Айни пайтда Ўзбекистон минтақавий геоиқтисодийнинг ривожланиши модели доирасида АҚШ билан индустриал саноат, инвестиция ва институционал ҳамкорликни жадаллаштиришга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Сўнгги йилларда АҚШ расмий вакилларининг Ўзбекистонга фаол ташрифлари, икки давлат раҳбарларининг мунтазам мулоқотлари тасодийий эмас.

Рақамлар ортидаги мазмун

Президентимизнинг амалий ташрифи доирасидаги музокараларда қайд этилган иқтисодий кўрсаткичлар Ўзбекистон — АҚШ муносабатларида фақат микдор эмас, сифат жиҳатидан ҳам тубдан ўзгариб бораётганини яққол намоён этмоқда.

Ушбу жараёнда экспорт ҳажмининг 9,1 баробар ўсиб, 291,7 миллион долларга етиши Ўзбекистон ташқи савдоида пасив иштирокчи макомидан фаол экспортчи макомига ўтаётганини кўрсатади.

Инвестиция соҳасидаги кўрсаткичлар эса Ўзбекистон — АҚШ ҳамкорлигининг янада чуқур институционал босқичга ўтганини

Шерзод ҚУРБОНОВ, иқтисодий таҳлилчи

тасдиқлайди. АҚШдан жалб қилинган тўғридан тўғри инвестиция ва кредитлар ҳажмининг 64 баробар ошиб, 2025 йилда 383,2 миллион долларга етиши бу ҳамкорлик тасодийий ёки қисқа муддатли эмаслигини кўрсатади.

Энг муҳим жиҳат шундаки, экспорт таркибида хизматлар улущининг 81 фоизга етиши Ўзбекистон ташқи иқтисодий моделининг хомашё экспортга эмас, балки билим, рақамли ечимлар, молиявий, ахборот ва логистика хизматларига таянаётганини кўрсатади.

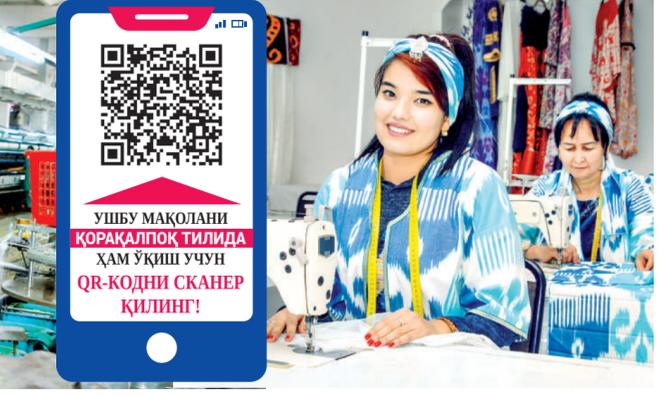
интеллектуал сегментларга босқичма-босқич кўтарилишига қаратилган онли ва узоқ муддатли ҳаракатдир.

2017-2025 йиллар давомида АҚШдан ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИГА КИРИТИЛГАН ИНВЕСТИЦИЯ ВА КРЕДИТЛАР ЖАМИ 2,9 МИЛЛИАРД ДОЛЛАРДАН ОШГАН. 2026 ЙИЛ 1 ФЕВРАЛЬ ҲОЛАТИГА КўРА, МАМЛАКАТИМИЗДА АҚШ КАПИТАЛИ ИШТИРОКИДАГИ 346 ТА КОРХОНА ФАОЛИЯТ ЮРИТМОҚДА.

янги иш ўринлари, касбий ўсиш имкониятлари, замонавий билим ва технологияларни ўзлаштириш демакдир. Табиий савдо тугиладди: кенг кўламли ислохотларисз, очиклик сиёсати ва фаол ҳаракатларсиз шунча хоржий корхоналарни жалб қилиш мумкинмиди? Бу амалда мумкин эмас.

Сўнгги йилларда иқтисодиёт соҳасида амалга оширилган кенг кўламли ислохотлар айнан шу натижаларнинг асосий манбаидир. Қонун устуворлиги, институционал барқарорлик ва очик иқтисодий сиёсат фуқаролик жамиятининг изчил ривожланиши учун ҳам муҳим асос бўлиб хизмат қилмоқда.

амалий йўналиш эканини алоҳида таъкидлаш лозим. Хусусан, давлатимиз раҳбарининг АҚШга аввали олий даражадаги ташрифи чо-

ғида “Uzairways” ва “Boeing” компаниялари ўртасида самолётларни етказиб бериш бўйича шартнома имзолангани ҳамда ушбу қарор ижобий баҳолангани мамлакатимиз авиация салохиятига ишончининг аниқ ифодаси бўлди.

Бу эътироф Ўзбекистоннинг фақат йўловчи ташуви давлат эмас, балки минтақавий ва трансконтинентал ҳаво логистикаси хаби сифатида шаклланиши имкониятига эга эканини кўрсатади.

Бу қарорни ҳаво транспорти соҳасидаги алоҳида харид сифатида эмас, балки геоиқтисодий стратегиянинг узвий қисми сифатида баҳолаш мақсада мувофиқ. Чунки авиация салохиятини ошириш орқали Ўзбекистон ташқи савдо географиясини кенгайтириди, логистика занжирларида транзит давлатларга боғлиқлиқни қисман камайтириди ва юқори қўшилган қийматга эга маҳсулотлар экспорти учун вақт ва ишонч омилларини таъминлайди.

Шу маънода, давлатимиз раҳбарининг авиапаркини янгилаш ташаббуси ҳаво логистикасини ривожлантириш бўйича илгари сурилаётган таклифлар учун сиёсий ва институционал асос вазифининг бажаради.

Натижада қуруқлик йўлақлари ҳажм ва минтақавий интеграцияни таъминловчи базавий йўналиш сифатида қолар экан, ҳаво логистикаси Ўзбекистонни АҚШ каби узоқ ва юқори талабли бозорлар билан тўғридан тўғри боғлайдиган, юқори қўшилган қийматли иқтисодиётни қўллаб-қувватловчи стратегик воситага айланиб бормоқда.

Ҳаво логистикасининг Ўзбекистон ташқи савдоидаги таркибига таъсири

Халқаро савдода логистика инфратузилмаси мамлакатларнинг глобал қиймат занжирларида интеграция даражасини белгилаб беришчи асосий омиллардан бири. Транспорт вақтининг қисқариши экспорт ҳажмининг ошириши билан бирга маҳсулот сифати яхши сақланишига олиб келади.

Статистик маълумотларга кўра, сўнгги 8 йилда юртимизда 120 миллион квадрат метр ёки 600 мингдан зиёд хонадон қурилиб, фойдаланишга топширилган. Уй сотиб олиш ниятидаги 541 минг юртодошимизга жами 103 триллион сўмга тенг ипотека кредити ва субсидия ажратилган.

Жумладан, Сурхондарё вилоятида ҳам уй-жой қурилиши йўналишида кенг кўламли ишлар бажарилмоқда. Хусусан, 2020-2024 йилларда воҳада 16 минг 256 хонадонли кўп қаватли уй-жойлар қурилиб, фойдаланишга топширилди.

— Халқимизда азалдан “Уйи борнинг уйи бўлмайди” деган ҳикмат бор. Бу бежиз айтилмаган. Чунки инсон ўзи уйига эга бўлгандагина эртанги кунини билан қарайди, фарзандлари камоли учун мустаҳкам пойдевор яради, меҳнати самарасини рўзгорини раванкига бағишлайди.

Бунёдкорлик

депутати, филология фанлари доктори Поён Бакиров. — Мана, ҳозир вилоят марказининг ўзида 50-60 та, Денов туманида 20-30 та шундай 16 қаватдан юқори осмонлар, мустаҳкам, замонавий уйлар қуриляпти. Кўриб, фахрланги кетасиз.

ХОТИРЖАМ ЯШАДАН УЛУГРОҚ МАҚСАД ЙЎҚ

Бугун мамлакатимиздаги ислохотлар марказида инсон манфаати, қадр ва фаровон ҳаёти турибди. Бунинг аввало, уй-жой сиёсати мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Зеро, инсоннинг хотиржамлиги, оилавий бахти, эртанги кунга ишончи, аввало, уйи бор-йўқлиги билан боғлиқ.

инфратузилма объектлари инсон учун муносиб турмуш муҳитини яратишга хизмат қилади. — Биргина ўтган йилнинг ўзида туманлардаги ушбу массивларда 45 та кўп қаватли турар жойнинг фойдаланишга топширилгани бу ерга кўчиб келган 1568 оила ҳаётдаги нуқтасиз воқеага айланган. Чунки бу хонадонлар улар учун фақат янги манзил эмас, балки узоқ йиллик орзуларининг рўёби, — дейди вилоят қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бош бошқармаси мутахассиси Бекмуҳаммад Азимов. — Термиз шаҳри мисолида айтадиган бўлсак, “Фаровон-3” массиви ва Мангузар маҳалласи ҳудудида бунёд этилаётган 39 та, Сухотаб маҳалласида қурилаётгани билан ҳам аҳамиятли. Кенг ва раво кўчалар, болалар майдончалари, яшил ҳудудлар, ижтимоий

шиор, балки амалий қадамлар билан ҳар бир инсоннинг ҳаётда ўз натижасини намоён қилмоқда. — Жорий йилда ҳам Сурхондарё вилоятида 8200 хонадондан иборат 42 та турар жой қурилиши режалаштирилган бўлиб, лойиҳалаштириш ва смета ишлари тўлиқ бажарилди. Қурилиш ишлари инҳосига етса, минглаб оилалар учун ҳар бир хонадон нафақат яшаш маскани, балки оилавий барқарорлик, меҳр-муҳаббат ва келажакка ишонч рамзи бўлади, — дейди вилоят қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бош бошқармаси шўъба бошлиғи Саҳобиддин Норқулов.

Бу уйлarning бир қисми давлат дастурлари асосида, жумладан, “Янги Ўзбекистон” массивлари лойиҳаси доирасида барпо этилаётган бўлса, қолган қисмини эса хусусий тадбиркорлар талаб юқори бўлган ҳудудларда қурмоқда. Бу давлат ва хусусий сектор ҳамкорлиги самарали йўлга қўйилганини кўрсатади. Уй-жой сиёсатидаги бундай кенг кўламли ислохотлар фақат квадрат метрлар ёки статистик рақамлар билан ўлчанмайди. Аксинча, бу — инсон қадрини улуғлаш, турмуш шароитини яхшилаш, фаровонлик сари қатъий қадам ташлаш демакдир. Зеро, инсон бахтли бўлса, жамият бахтли бўлади. Жамият фаровон бўлса, Ватан раванқ топади.

Сурхондарёда барпо этилаётган янги массивлар, реновация ишлари, режалаштирилган ийрик лойиҳалар бир ҳақиқатни яна бир бор тасдиқлайди: юртимизда инсон қадрини барча нарсадан устун. Айнан шу устувор ғоя ислохотлар мазмун-моҳиятини белгилаб бормоқда.

Давлатимиз раҳбари “Энг аввало, одамларнинг ислохотлар самарасини келажакда эмас, балки бугун ўз ҳаётда ҳис этишлари зарур”, деган эди. Илгари сурилган бу ғоя нафақат

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

Нуқтаи назар

Ақл билан ишлаш даври

Абдухалил МАВРУЛОВ, тарих фанлари доктори, профессор

Бошланиши 1-бетда

Бойлик орттириш, сиёсий мақсадларига осонлик билан эришишнинг минг хил йўллари...

Улар бугун мустақиллик туғайли ўз миллий тараққиётида мисли кўрилмаган даражада...

Бўларнинг бари бошқалар қатори ўзбек халқининг ҳам кўп қабил масалаларга, масалан, турмуш тарзини, ўзаро муносабатларини...

Чунки бугун дунёда барча соҳаларда содир бўлаётган муносабатлар, миллий манфаатларни...

Дарҳақиқат, жуда тўғри ва ўз ўрнида айтинглик фикрлар! Миллий манфаатларимизга зид...

Улар барчамиздан гафлатдан қутулишни, ҳар томондан келатган таҳдидлардан огоҳ бўлишни талаб қилади. Мамлакатимиз етакчиси...

Инсон табиятан шундай яралганки, унинг кўзи очик, тиринчилик, турмуш ташвишлари...

Хўш, "гафлат" нимани аниглайди? Гафлат инсоннинг ақл ва қалб кўзини кўр қилади, бўлаётган ҳодисалар, ҳақиқат ва охира...

ЁХУД ҒАФЛАТДАН ҚУТУЛИШНИНГ БЕШ ЙЎЛИ

масъулиятдан беҳабарлик ҳамда лоқайдлик ҳолатига туширади. Ғафлат — маънавий кўрлик, атрофдаги ибратли ҳодисаларни кўра туриб...

Шарқ тавақкур оламида гафлат масаласига нисбатан ўта жиддий муносабатда бўлинган. Масалан, ундан қутулиш учун қалбни яхши нарсалар билан тўлдириб лозимлиги, шунингдек, гафлат инсонни жаҳолатга чақиритиш...

Кўҳна Шарқнинг яна бир алломаси, ватандошимиз Хожа Самад Термизий ижодида ҳам кўп қабил тарбиявий-маънавий масалалар қаторида гафлат, унинг инсон, ватан тақдирини...

Албатта, кейинги йилларда, айниқса, сўнгги 8-9 йил мобайнида мамлакатимизда кечаётган кенг кўламли ислохотлар туғайли одамларимизнинг маънавий оламида жиддий сифат ўзгаришлари содир бўлмоқда. Ўз тақдирини миллат ва ватан тақдирини билан узвий боғлаш, ислохотларнинг шунчаки кузатувчиси эмас, аксинча, фаол иштирокчиси сифатида намоён этиданганлар сафи тобора кўпайиб бормоқда...

Шу нуқтан назардан, ана шундай одамларни гафлат уйқусидан чиқаришни кўйидаги йўллари ҳақида субъектив фикрларни баён этишни мақсадга мувофиқ деб билдик.

Биринчидан, инсоннинг гафлатдан уйғониши тарихини, хусусан, миллий тарихини ўрганиш, ҳис этиш, ундан зарур хулосалар чиқариши асосида рўй беради. Тарихини инкор эттиш ўзликни инкор эттиш, пировад оқибатда ўзликни йўқотишдан бошқа натижа эмас. Тарихини ҳис этиш тарихда яшаш, уни ҳар доим, ҳар соғинада ёд этиш, ўтмишдан руҳий қувват олиш демакдир.

Агар биз ўтмишни ўрганишда ахлоқий мейёрларни топа билмасак ва уларга суянмасак, алоҳида шахсининг инсоният оқибатидаги масъулиятини сезиш қобилиятини барбод қилган бўламиз. Шунинг учун ҳам немис олими Фридрих Шиллер "Тарихни ўрганиш ақлимизни нурулантиради, қалбимизни олижаноб фидойиллик билан алангалантиради. У руҳимизни ахлоқий масалаларга пасткашлик ва баҳаначилик билан ёндашишдан сақлайди", деганида ҳақ эди.

Хўш, инсоннинг гафлатга ботиши ва тарихини ўрганиш ўртасидаги мантӣқий боғлиқлик нимадан иборат? Гап шундаки, гафлатда қолиш яқин ва узоқ тарихимиздаги мустамақкачиликлар давридаги моддий ва маънавий йўқотишларимизни унуттишга, йўл қўйган хато-камчиликларимиздан сабоқ чиқаришдаги ожизлигимизга, келажакимизни ёрқин тасаввур қила олмаслигимизга олиб келади.

Энг ачинарлиси, тарихни унуттиш миллий бирлигини емиради. Бугун, юқорида қайд этиганимиздек, дунёда кескин кураш ва рақобат кучаймоқда. Жаҳонда манфаатлар тўқнашуви авж оляпти. Глобаллашув жараёни инсоният учун авваллари тасаввур қилиб бўлмайдиган имкониятлар билан бирга қутилмаган муаммоларни ҳам келтириб чиқармоқда.

Дунёда манфаатлар тўқнашуви авж олган бир пайтда бизни турли бало-қазолардан асраб қоладиган ягона куч миллий бирликдир. Авваллари қайта-қайта таъкидлаганимиздек, ўзбек халқи шонли тарихида нимага эришган бўлса, миллий бирлик туғайли эришган, нимани йўқотган бўлса, у ҳам миллий бирлик ва миллий ўзлиқка нисбатан эътиборсизлик туғайлидир. Дарҳақиқат, миллий бирлик ҳар бир шахсини, пировад натижада миллий гафлат уйқусидан уйғотиб, сергаклигини оширади, миллатга маънавий-руҳий қувват беради, янги мақсадлар сари қорлайди.

Аммо бу борада кейинги йилларда талай ибратли ишлар қилинганга қарамай, бу фаннинг ривожига замон талабларидан орта қолмоқда. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, "Тарихга оид илмий тадқиқот ишлари асосан баёичлик, публицистик усулда олиб боришмоқда. Натигада олис ва яқин ўтмишимиздаги кўпгина воқеаларнинг мазмун-моҳияти, уларни юзага келтирган омишлар ва тарихий қонуниятлар очилмасдан қолмоқда. Бир ҳақиқатни барчамиз чукчур англаб олишимиз керак: миллий тарихни халқимиз, айниқса, ёшларимизга миллий руҳда етказиш, уларнинг қалбига, шуғрига сингдириш керак. Акс ҳолда, унинг тарбиявий таъсири бўлмайди. Биз ёшларимизни тарихдан сабоқ олиш, хулоса чиқаришга ўргатишимиз, уларни тарих илми, тарихий тавақкур билан қуроллантиришимиз зарур".

Тарихнинг миллий бирлики мустақамлашдаги алоҳида ўрнини қайд этган ҳолда Президентимиз 2021 йилдаёқ юрт тарихчилари олдида Ўзбекистонда тарих фанини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини ишлаб чиқиш вазифасини қўйган эди. Бироқ бу концепциянинг зарурлиги бугунги кунда жуда сезилляпти. Шу ўринда ўзбек тарихчиларини миллий тарихимиз концепциясини тезроқ ишлаб чиқиши ўта зарур. Унутмайлик, жамиятнинг гафлат уйқусидан уйғотиши фақат ва фақат тарихини ўрганиш, ундан зарур сабоқлар чиқариш орқалигина юз бериши мумкин.

Иккинчидан, миллатни гафлат уйқусидан уйғотишда сиёсий маданиятнинг ўрни бениҳоят катта. Сиёсий маданият умумий маданиятнинг ёғи муҳим жиҳатларидан бири ташкил этади. Сиёсий маданият жамият аъзолари, ижтимоий гуруҳлар, алоҳида фуқаронинг давлат ички ва ташқи сиёсатини тушуна билиш қобилияти, таҳлил қила олиш даражаси ва сиёсий вазиетга қараб, мустақил равишда ўз хатти-ҳаракатларини белгилаш ҳамда уларни реал ҳаётда рўёбоғ чиқариш маданиятидир.

Сиёсий маданият инсоннинг амалий фаолиятини ташкил этиш, сиёсий тавақкур ва сиёсий ҳабардорлик даражаси ошишига, пировадига сиёсий-мафқуравий оқибати шаклланишига ижобий таъсир кўрсатадиган муҳим ҳодисадир. Шахс сиёсий маданияти бугунги

Сиёсий маданиятимиз даражасининг пастлиги оқибатида узоқ даврлар давомида кимларгадир қарам бўлганимизни унуттиш мумкинми? Ким бизга яхши ва ширин гаплар тапирса, унинг туб моҳиятини англамасдан, таҳлил этмасдан уларга ишонган даврларимизни эсдан чиқармаслигимиз лозим деб ўйлайман.

Кўҳна тарихда бунга мисоллар жуда кўп. Масалан, Турк хоқонлиги даврида Ўзбек хоқон ўзда ватан туйғуси жуда банд эканини кўрсатади. Ўта ишонувчан бўлмаслик, бошқаларнинг гапини мулоҳаза қилгандан кейин иш юритиш кераклигини таъкидлайди. У айтди: "Эй турк халқи, тўқис ишонувчансан, самимий ва носамимийни ажратмайсан, ким қаттиқ гапирса, самимийни ҳам танимайсан. Ўшандайлигинг учун тарбия қилган хоқонининг сўзини олмайн, ҳар қаерга кетдинг, у ерларда бутунлай гойиб бўлдинг, ном-нишонинг кетдинг".

Сиёсий сергаклигини йўқотиш сиёсий маданият шаклланишига жиддий таъсир қилдиган омилдир. Чунки сиёсий маданият ва сиёсий сергаклик уйғунлашган макон ва замонда одамлар давлат сиёсатини таҳлил қила олиш, ундан холис хулосалар чиқаришга имкон топади. Бугунги жиддий глобаллашув даврида, сиёсий-мафқуравий таҳдидлар кундан кун авж олаётган бир шароитда турли сиёсий мухолифлар одамлар онгини яхши ва ширин сўзлар билан манипуляция қилишнинг минг хил йўллари йўлаб тоғмоқда.

дунёдаги туб ўзгаришлар, бурлишлар даврида зарур ҳисобланади.

Гафлат ҳаётини одам учун мамлакат ва жамият ҳаётини одам қандай ўзгаришлар аҳамиятсиз. Ундай одам учун ўзи яшаб турган мамлакатдаги сиёсий жараёнлар, минтақалар ва давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг мутлақо қизғини йўқ. У ўзи учун, бугунги билан яшайди. Бундайлар мамлакат ва жамият учун душманларга қараганда ҳам хавфлироқдир.

Миллий тарихимизга эътибор қаратадиган бўлсак, сиёсий маданиятимиз камлиги ёки йўқлигиндан кўпроқ аэоб чекканмиз. Маншый муаммоларимиз билан ўралашиб қолган, тўй ва аза тадбирларини ўтказишдаги "кимзуарлик"дан иборат азалий миллий иллатларимиз ҳам бизни гафлат ботқонига тортиди.

Бугун янги Ўзбекистонни барпо этишда муайян қийинчиликларга дуч келишимизда ҳам сиёсий маданият даражаси пастлиги панд беришти дейишимиз мумкин. Масалан, сиёсий маданиятнинг пастлиги бугунги мураккаб сиёсий-мафқуравий маконда бизга ким тўғрино ким нотўғри "маслаҳат" бераётганини аниглашимизга тўсик бўлмоқда.

Гафлат жаҳолатга олиб борадиган йўлдир. Шунинг учун миллий тарихимизда мутавақкур-алломаларимиз халқни уйғотишга, замондан орта қолмасликка, жаҳоний мусобақада доимо олға боришга ундаган. Шу ўринда ўзбек халқини гафлат уйқусидан уйғотишга даъват этиш, ҳақ сўз айтгани учун ҳаёти билан хун тўлаган Хожи Муиннинг қўйидаги қақирқиларга қулоқ тутаилки: "Оҳ! Қандай бахтиқаро эканман, нечук толесиз эканманки, бу кунда маним қўшнилариим интибоқ азонин эшитиб уйғонган ва ўз соадатлари сари югурмоқда бўлган ҳолда маним бахтсиз авлодим бир-бирлари билан нифоқ ва адоват кучи билан талашиб, ёқалашиб, охири ҳориб, кучсизланиб, жаҳолат тўшагинида хануз ухлamoқда ва жонсиз гавдалар каби хануз ётмоқдалар.

Ай туркistonли турк ўғлонларим! Энди турингиз! Жаҳолат уйқусидан уйғонингизки, кичик қиёмат кўнди! Агар бу чоғда ҳам уйғонмай, ўзингизни асорат қилганингиздан, ёқангизни жаҳолат чангалидан, юртингизни душманлар тирноғиндан ажратиб қутулмасангиз, сўнгра буюқ қиёматда сизларга таъмин ердан бошқа юрт беришмас, зақум ошиндан бўлак емак едирилмаски, расвои олам бўлурсиз".

Учинчидан, гафлатдан қутулишнинг таъсирчан йўлларида яна бири шахсининг пасив кузатувчанликдан жараёларнинг фаол иштирокчисига айланишидан иборат. Пассив кузатувчи одатда лоқайд одам. Ундайлар доимо инсон, жамият, миллат ишига бепарво бўлади. Янаям бошқача айтганда, лоқайдлик — маънавий иллат. Бу иллатдан қутулиш қийин. Аммо жамиятда юз бераётган ижтимоийлашув орқали ундаги лоқайдликдан иборат маънавий иллатни бартараф этса бўлади.

Бугун янги Ўзбекистонда ижтимоий лозим давлат барпо этилиши билан боғлиқ жараёнлар инсонни гафлат уйқусидан уйғотиб, ундаги лоқайдлик ҳолатини бартараф этиши мумкин. Лоқайд одамларнинг энг зарари жиҳатларидан бири ундаги қатъий ҳаётини позициянинг йўқлигидир. Ундайлар ким нима деса, шунга осонлик билан ишонаверади. Ундайларни манипуляция қилиш жуда осон. Ижтимоий тармоқларга "қул" бўлиб қолиш, давлат томонидан тақдим этиладиган расмий маълумотларга бепарво муносабатлар лоқайдликнинг ярамас кўринишларидандир.

Ҳаётини позициянинг йўқлиги эса, ўз навабатида, унинг давлат, жамият, эл-юрт ташвишларидан четда туришига, масъулиятдан қочинишга ундайди. Унинг қадриятлари ўзгарувчан, ташқи муҳит таъсирига берилуван бўлади. Афсуски, айрим ватандошларимизда ана шу сифат устуворлик қилади. Лоқайд одамларда фурсатнинг бой берилишидан афсусланиш ҳисси бўлмайди. Мамлакат ва миллат тақдирини кун тартибидан турган пайтларда лоқайд одамларнинг фаолияти (аниқ айтганда бўлса, фаолиятнинг йўқлиги) қимматга тушиши мумкин.

Инсонни лоқайдлик ҳолатидан қайтариш учун, назаримизда, улардаги ижтимоий-сиёсий билгим даражасини ошириш, маънавий-сиёсий тарбиянинг таъсирчан йўллари билан кенг фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга. Шу боис, бир пайтлар одамларимиз орасида муайян маънода нуфузга эга бўлган ва телевидениеда кўрсатиб боришган "Сисёат оламида", "Тавақкур соати" каби кўрсатувларни тиклашни мақсадга мувофиқ дейиш мумкин.

Тўртинчидан, гафлатдан қутулишнинг муҳим йўлларида яна бири ўзимизга ортинча баҳо беришдан тийилиш, ҳозирги дунёда давлат ва халқлар таъсир қилишидаги иерархик ўзгаришлар жиддий тус олаётганини эътиборга олишдир.

Асло унуттиш мумкин эмаски, ким бугун ўзининг мавжуд ҳолатидан қониқиб ҳосил қилса, бу унинг муайян даражада тўхтаганидан, ўзинга эб бера бошлаганидан далolatдир. Албатта, Ўзбекистон жаҳон цивилизациясига бетакор ҳисса қўшган, унинг барча жаҳаларда муносиб ўрин эгаллаган давлат. Буни халққаро ҳамжамият алақачон тан олган. Давлатимиз раҳбари томонидан Учинчи Ренессанснинг барпо этиш гоёси илгари сурилгани ҳам бежиз эмас. Зеро, бундай қарорга келишининг сабаби бу борада катта тажрибага эгаллигимиз, халқимиз қони ва руҳиятида кўҳна мозидаги жаҳоний кашфиётлар яратган, иштироқ қилган мутавақкур-алломаларимиз қони оқётганидир.

Бироқ агар биз фақат буюқ ўтмишимизни кўз-кўз этиши билангина чекланиб қоладиган бўлсак, кўп нарсани йўқотишимиз, гафлатда қолишимиз мумкин. Назаримда, бу борада ширимиз бундай бўлиши лозим: ўтмишдан маънавий-руҳий қувват олиб, ўз заманимизда давлатимизга турб, барча имкониятларимизни келажакда излаш.

олиб чиққан алломаларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Аммо XXX ва XXXV асрларда яшайдиган авлодларимиз бугун, XXI асрда амалга оширган қайси ихтиролар, жаҳоний кашфиётларимиз билан гуруруланади? Ана шундай қайфият, назаримда, айрим лоқайд одамларимизни гафлат уйқусидан уйғотади.

Гафлат уйқусидан уйғонмоқ учун энди "қаттиқ ишлаш эмас, ақл билан ишлаш"га ўтишимиз лозим. Ҳа, ҳудди шундай давр келди. Ҳиссиётга қул бўлиб, ички кечинмаларимизга қулоқ тутиб, бировларнинг фикрига эргашиб юриш қанчалик "қимматга тушиши" мумкинлигини энди англаб етишимиз керак.

Бу эса барчамиздан ақлга суянишни талаб этади. Ақл нима? Нима учун ақлга суянишимиз керак? Биринчидан, ақл инсон миёсининг дунёни акс эттириш ва шахсининг воқеликка муносабатини бошқариб турадиган фаолият ҳисобланади, инсонни фикрлашга ундайдиган ҳодисадир. Иккинчидан, ақл инсоннинг фикрлаши, билиши, таҳлил қилиши, тушуниши ва энг муҳими, тўғри қарор қабул қилиш қобилиятидир. Учинчидан, ақл доимий равишда янги билимлар билан бойиб боруви, инсоннинг инсонийлигини сақлаб қолувчи кучли ва таъсирчан маънавий омилдир.

Алишер Навоий ижодида ақл билан боғлиқ жуда кўп ибораларни кўриш мумкин. Масалан, аллома ўз асарларида ақл аҳли — хушёр эгаслари; ақл мезони — онг; ақл ўлчови, тараози; ақл муҳандислари — доғишманлар, олимлар, билимдонлар; ақл хирмони — ақл мужасамлиги; ақл ўти — зехни ўткирлиги, хушёрлик; ақли жаҳоиршунас — етуқ, қомил ва сўзинг аширин сирларини яхши тушунуви ва ноиктаб кишиларни идроклиси каби ақл сўзини 27 ўринда кўлалади, унинг 27 даражаси ва 27 сифатини маълум қилади.

Ҳақиқатан, ақл битта сўз бўлганига қарамай, унинг даражалари жуда кўп. Инсоннинг етуқлиги, жамиятдаги маквеи, одамлар билан муносабатиди даражаси айнан ана шу феномен ҳодиса билан бевосита боғлигани ҳам бежиз эмас.

Биз бугун янги Ўзбекистонни барпо этиш эканмиз, шубҳасиз, бу жараён инсон ақлининг қувватисиз рўй бериши асло мумкин эмаслигини англашимиз лозим. Назаримда, биз узоқ йиллар давомида бир жиддий хатога йўл қўйгандекмиз: меҳнатни ақлий ва жисмоний меҳнатга бўлиб қўйдик. Ақл жисмоний меҳнат ҳам ақлга суянайдики! Инсоннинг ҳар бир фаолият учун ақл, илм-фан, фаросатга суянмас экан, унинг самарадорлик даражаси пастайиб бораверади.

Бугунги дунёнинг барча илгор мамлакатлари нимага эришган бўлса, ақл билан ишлаш туғайли, янги тажриба ва илм ривожланиши, тараққиётнинг янги босқичларига эришди. Яна бир муҳим масала: биз янги даврга рақамли дунё, янги технологик инқилоб ва сунъий интеллект орқали кириб боряёмиз. Давлатимиз раҳбарининг бот-бот қайд этишича, энди олдимизда кўндаланг бўлиб турган энг мураккаб вазифалардан бири янги технологик инқилоб талабларига жаоб берадиган, замонавий тавақкур тарғиба эга ёшларни тарбиялашдир.

Бешинчидан, айрим одамларимизни гафлат уйқусидан уйғотиш учун уларда қосқак ва танпарварлик, ватансеварлик туғишини шакллантиришимиз лозим. Бу борада мамлакатимиз етакчиси ҳар бир асарига, мармуларини ёшлар, аҳолининг барча қатламлари билан учрашувларида тақдор-тақдор қийд этади. Бугунги дунё жиддий ўзгаришлар гирдобига фарқ бўлди. Азалий қадриятлар емирилиш аяб оллоқда. Айрим башоратчилар миллий давлатлар ўз вазифасини бажариб бўлди, энди "ягона дунё моделини яратиш" даври келди деган иддаоларни тобора баландроқ гапирмоқда.

Гафлатдаги одамга ватан, ватан туйғуси ҳақидаги гаплар таъсир қилвермайди. Шунинг учун ҳам ватанпарварлик, ватансеварлик борасидаги ишларимизнинг самарадорлик даражасини жиддий оширишимиз бугун бежиз ҳаққа зарур. Ватан тўғрисида гапириниш жуда кучли масъулият бор. Ватан тўғрисида шеш битиб, қўшиқ айтиб, айна вақтда уни сотсанлар қанча бўлди. Ватанга содикман дея қасам ичиб, унга сотқилик қилганлар қанча!

Шунинг учун бугунги маънавий-тарбиявий ишларимиз, таълим-тарбия борасида гапирганимизда ватанпарварлик, ватансеварлик туғишини шакллантиришга эътиборни қучайтиришимиз лозим. Бунинг учун, фикримизча, таълим тизимида қилишимиз мумкин. Назаримда, бу борада ширимиз бундай бўлиши лозим: ўтмишдан маънавий-руҳий қувват олиб, ўз заманимизда давлатимизга турб, барча имкониятларимизни келажакда излаш.

Ўзбекистон ва жаҳон

yuz.uz_news

yuz.uz_news

қурилиш жараёнида ер остидан қадимий буюм ёки ашё чиқиб қолади. Тартибга кўра, ўша заҳоти қурилиш тўхтатилиб, топилмани ўрганиш учун мутахассислар сафарбар этилади.

Нарадаги Тодай-дзи, Кофуку-дзи, Касугатайся, Ганго-дзи каби жами саккизта қадимий обида ЮНЕСКОнинг Жаҳон маданий мероси рўйхатига киритилган.

Нара ахлдан табиатга ҳурмат, агроф-мухитни муҳофаза этиш борасида ҳам кўп нарсга ўрганса бўлади. Шаҳар ҳудудидаги Касуга-яма ўрмони неча асрлардан буюн дахлсиз

— ЖАҲОНДА ШАҲАРЛАШУВ ЖАРАЁНИ КУЧАЙМОҚДА. БУНИНГ МУСБАТ ВА МАНФИЙ ҚУТБЛАРИ БОР, АЛБАТТА, — ДЕЙДИ ЖАНОБ НАКАГАВА. — АЙНИҚСА, НАРА КАБИ ҚАДИМИЙ ШАҲАРДА ТАРИХИЙ ОБИДАЛАР ВА МАДАНИЙ ОБЪЕКТЛАРИНИ КЎЗ ҚОРАЧИГИДЕК АСРАМОҚ ДАРКОР.

ОЛИСДАГИ ЯҚИН ДЎСТИМИЗ

Нара шаҳри юртимиз маданияти кўрғазмаси ва “Самарқанд” боғи очилишига ҳозирлик кўрмоқда

Япониянинг Нара шаҳри ўз даврида Буюк ипак йўлининг шарқий дарвозаси сифатида стратегик аҳамият касб этган. Кўҳна кент сўлим табиати, мўътадил иқлими, мозий нафаси уфуриб турган обидалари билан бугун ҳам сайёҳларни ўзига ром қилипти.

Нарани Ўзбекистоннинг олисдаги яқин дўсти деб аташ мумкин. Зеро, 2022 йил октябрь ойида Нара ва Самарқанд шаҳарлари биродарлик риштасини боғлаган эди. Яқинда бу кўҳна ва ҳамиша навқирон шаҳарга саёҳат қилдик.

Тамаддулар кўприги

— Инсоният тарихида кўплаб урушлар, низолар рўй берган, — дейди Нара мэри Гэн Накагава. — Аммо оқилу фозиллар давлатлар жангу муҳорабалар эмас, балки халқлар ўртасидаги дўстона муносабатлар асосида тараққий этиши борасида яқдилдир. Хўш, шаҳарлар ўртасида биродарлик нима учун зарур? Гап шундаки, дунёда бирор маданият ёлғиз ҳолда равнақ топмайди. Масалан, япон маданияти, ҳунармандлигида бошқа халқлар таъсири сезилди. Бу эса турли эллар ўртасидаги робиталар илдин чуқур эканидан далolat беради.

Нара ва Самарқанд ўртасида биродарлик алоқаси ўрнатилгани ҳам ҳаётий эҳтиёж, тарихий зарурат маъсулидир. Самарқанд ва Нара асрлар мобайнида Буюк ипак йўли манзилгоҳлари сифатида тамаддулар ўртасида маданий кўприк вази-фасини бажарган. Нарадаги Тодай-дзи ибодатхонаси хазинасида VIII асрда Марказий Осиёдан келтирилган, Сўғд маданиятига оид осор-атикалар сақланган.

Утган йили Япониянинг ННХ телеканали Нара ва Самарқанд тарихий алоқаларига оид қизиқарли лавҳани эфирга узатди. Унда ҳикоя қилинишича, археологик қазималар довомида Нарадаги Томою-Марусан кўрғонидан учта мис ойна топилган. Улардан бири диаметри 19,1 сантиметрли, Хан сулоласи даврига оид артефактдир. Самарқанд вилоятидаги Кўктепа кўрғонидан ҳам ушбу даврга

оид буюмлар, жумладан, диаметри 18,7 сантиметр бўлган бронза ойна топилган. Саноксиз сир-синоатлардан воқиф мўйсафид дунёда тасодифлар йўқ. Бир томчи сувдек ўхшаш нодир артефактлар биродарлик теран илдизларга эга эканидан шохидлик беради. Нара ҳам Самарқанд каби кўҳна пойтахтлардан бири. У 710-784 йилларда япон давлатининг бош кенти бўлган. Давлатчиликнинг бешиги саналган икки шаҳар ўртасида

биродарлик ипи боғлангани теран рамзий маънога эга.

Ваъда вафоси билан

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев Японияга расмий ташрифи доирасида 2025 йил 20 декабрь куни Нара мэри Гэн Накагавани қабул қилган эди. Ўша учрашувда Нарада “Самарқанд” боғи очилиши ҳам айтилганди.

— Шу кунларда “Самарқанд” боғи лойиҳаси бўйича қизгин ишламоқдамиз. Янги боғни етти ёшдан етмиш ёшгача — турли аҳоли қатлами хордиқ чиқарадиган севимли истироҳат масканига айлантирмоқчимиз. У Самарқанд руҳини ҳам акс эттирмоғи лозим. 2027 йилда Нара миллий музейида Ўзбекистон маданияти ва тарихига оид археологик кўрғазма ташкил этилади. Янги боғни кўр-газма билан бир вақтда очишни режалаштир-ганмиз. — дейди мэр Гэн Накагава.

Ўзбекистон халқ шоири Хуришд Даврон-нинг бундай сатрлари бор: Миноралар — қаддимиз бизнинг, Сардобалар — бизнинг кўз ёшлар. Битиктошдир ҳар бири, ўқинг, Пойдеворга тахланган тошлар. Дарҳақиқат, тарихий обидалар шунчаки моддий объект эмас, миллиятнинг жавҳарини сақловчи маънавий бойлик ҳамдир.

— Жаҳонда шаҳарлашув жараёни кучай-моқда. Бунинг мусбат ва манфий қутблари бор, албатта, — дейди жаноб Накагава. — АЙНИҚСА, НАРА КАБИ ҚАДИМИЙ ШАҲАРДА ТАРИХИЙ ОБИДАЛАР ВА МАДАНИЙ ОБЪЕКТЛАРИНИ КЎЗ ҚОРАЧИГИДЕК АСРАМОҚ ДАРКОР. Шаҳри-миз тарихий қиёфасини сақлаш мақсадида янги барпо этилаётган ҳар бир бинонинг баландлиги, шаклу шамойили назорат қи-линади. Айрим даҳаларда ҳатто ёрқин ранг-ли пешлавлар осиш мумкин эмас. Гоҳида

сақлаб келинмоқда. Ушбу ўрмонда дарахт кесиш ва ов қилишни тақиқлашга доир қонун 841 йилдан буюн амалда.

Нара кўчалари, зиёратгоҳлар бўйлаб ки-йилклар эмин-эркин юрганини кўрасиз. Ша-ҳар рамзига айланган тилсиз жониворлар неча асрлардан буюн одамзод билан ёнма-ён яшаётёр.

Нара — рубий маскуннинг маъмур кент-ларидан бири. Бир қарашдаёқ шаҳарнинг бетакорр мейморчилиги эътиборни торта-ди. Мунаққаш қопқали, алвон томли кўҳна бинолар бир тараф, офтоб нурида камал-монанд жилва таратаётган замонавий ойна-банд иморатлар бир тараф. Шаҳарсозликини ривожлантириш ва тарихий обидаларни му-ҳофаза этиш борасида “олтин ўрталик” то-пилгани таҳсинга лойиқ.

Ёлғиз дарахт ўрмон бўлмас

Очиқ осмон остидаги музей-шаҳарни ке-зиб эрикмайди. Замон шиддати, дунёнинг ташишларига қарамай, нарликлар неқинн кайфиятда. Боз устига, миришкор, жонсарақ, одамшаванда. Катта муъжизаларга кўл урган бўлса-да, ўзини камтару камсўз тутди. Тарихий меросга ҳурмат ҳисси, қолаверса, томирларда оқаётган боболар қони одамла-рига куч беради, чамаси.

Собир САЛИМ, журналист

ҚОЯТОШЛАРДАГИ СИНОАТЛАР САЙЁҲЛАРНИ ҚАШҚАДАРЁГА ЧОРЛАЯПТИ

Экотуризм

Марказий Осиёда бадиий ижоднинг илк кўринишларидан бири — қоятош расмлари антик даврда пайдо бўлган. Қоятошлардаги суратлар ҳудудда минг йиллар давомида яшаб келган халқнинг ҳаёти ва маданияти ҳақида муҳим маълумот манбаидир.

Кейинги йилларда мутахассислар юр-тимиздаги қоятошларга ўйилган суратларни ўр-ганяпти. Натижада мамлакатимизнинг турли ҳудудда янги манзиллар аниқланяпти. Улар маданий мерос объектлари рўйхатига кирити-либ, муҳофазага олиноқмоқда. Шу тариқа тар-ихий қоятош суратларини аслича сақлаб қоли-шга эришилмоқда. Айрим ҳудудларда олимлар қоятош суратларининг аҳамиятини маҳаллий аҳолига тушутиришти. Бу орқали турли ту-шунмовчиликларга барҳам берилляпти. Маз-кур сайёҳ-ҳаракатлар экотуризм ривожига ҳам сабаб бўлмоқда.

Хусусан, Чироқчи тумани Куруқсой қи-шлоғидаги қоятош суратлари ҳам яқин-яқингача ўрғанилмаган эди. Маҳаллий аҳоли бу жойни шунчаки сирпаданган тош сифатида кўрган. Илгари уни табаррук билиб, шу ерда баъзи маросимлар ўтказилган. Кейинчалик олимлар Сийпантош қоятошларига қизиқиб қолди. Ху-сусан, 2001 йилда малакали мутахассис, ака-демик Рустам Сулаймонов ўрганишлар олиб бо-риб, қоятош суратлари жуда қадимий эканига аниқлик киритди. Шу орқали қишлоқ аҳолиси жой муҳофизатини англади. Шундан сўнг ушбу манзилни томоша қилиш истагида келувчилар сафи кенгайди.

— Бу ерларда қўй-қўзи боқиб воёга ет-ганмиз. Аммо тошлардаги суратлар қадимий

эгани ҳаёлимизга келмаган, — дейди куруқ-сойлик ўқитувчи Жонибек Эргашев. — Биз фақат сийпанчиқ тош борлигини билганмиз холос. Шу боис, номи ҳам сийпантош, баъзан сипилтош деб атардик. Зиёратчилар келиб, бу тошда бир сирпаиб кетарди. Мутахассислар суратларнинг қачон, қайси даврларда чизил-ганини ўрганди. Эътибор бериб қарасангиз, қизил бўёқда тасвирлар бор. Тошлар камар шаклида. Тагига кириб, бемалол томоша қи-лиш мумкин. Ёмғир, қор тегмайди. Бир оз намласангиз, тасвирлар аянам тиниқ кўри-нади. Ёшлгимизда расмларни шундай намлаб томоша қилардик. Аслида, бу нотўғри экан. Мутахассисларнинг айтишича, расмларга кўп сув тегаверса, ўчиб кетиши мумкин. Қарасан-гиз, ёмғир суви сизиб тушган айрим жойлари анча хира тортган. Унинг муҳофазага олин-гани яхши бўлди. Фақат одамлар бунни тўғри тушуниб, асл ҳолича асраши зарур.

Қишлоқ Ҳисор тоғ тизмаларига туташ ҳу-дудда жойлашган. Сийпантош эса қишлоққа қиравершида, шундоққина катта йўлнинг чап томонидаги тепалиқда. Қизиқувчилар учун ноқулай бўлмаган қиялиқда турибди. Катта йўлдан тахминан 100-150 метр оралиқ масо-фада. Улкан Сийпантош тарихий мажмуаси бугун сайёҳлар энг кўп бораётган манзиллар-дан.

Мутахассисларнинг айтишича, бу ерда то-пилган манбалар ҳомо сапиенс (ақлли одам) пайдо бўлиши билан боғлиқ. Қоятош расмла-ри эса улар чизган илк рангли санъат асарлари сирасига қиради. Соҳа вақиллари фикрича, ўз вақтида ҳудудда яшаган ибтидоий давр рас-соми Сийпантошдаги суратларни қизил тупроқ-қа ҳайвон ёғига аралаштириб тайёрланган қиз-ғиш ва жигарранг тусли бўёқ (охра)да чизган.

Маҳаллий аҳолининг сўзларига кўра, минг йиллар давомида кварц тошлари орасидан оқиб ўтган қор ва ёмғир суви йирик харсанг-ларни емириб, текис, силлиқ ҳолатга келтир-ган. Ана шу йирик тошларда расм чизиш учун текис юза ҳосил бўлган. Натижада дастлабки ибтидоий расмом туффа шакллари, белгилар чизган. Қизғиш бўёқ тайёрлаш тажрибаси па-леолит даври маданиятда кўп учрайди. Ху-сусан, ибтидоий одамлар ўз танасини табиат масумларига мос равишда охра билан бўяган. Бундай ҳолатда одам танасидаги ҳарорат бир хил сақланган. Қолаверса, овчилар ҳайвонлар-ни ўз ҳиди билан чўчишиб юбормаслик, уларга янада яқинлашиш учун баданани рангларга бўягани аниқланган.

Охра рангини тайёрлаш технологияси даст-лабки ранг-тасвир асарларининг яратилиши ва пайдо бўлишига олиб келган. Сийпантошдаги кўплаб рангли тасвирларнинг энг қадимийси одам кафти изиди. Ибтидоий давр рассоми қўлини охра рангига бўяб, тошга босган. Бу ердаги одам қўли тасвири аёл кишига тегиш-ли деб таҳмин қилинади. Анатомик жиҳатдан аёлларнинг бармоқлари узунроқ ва ингичка бўлиши туфайли олимлар шундай ҳулосага келган. Бундан ташқари, йирик харсанглар орасида ҳўжиқ ёки қадимий туёқли ҳайвон турли тасвири жуда реалистик услубда ишлан-ганини кўриш мумкин.

Сийпантош ёдгорлигида ой ва қуёш тақ-вими ҳам бор. Демак, у асрлар давомида шу манзилда яшаган ибтидоий қабила-ларнинг муқаддас макони бўлган. Жумладан, тошларга чизилган 30 га яқин суратни му-тахассис-олимлар турлича талқин этади. 29 та калта чизик ой кунлари, думалоқ шаклнинг тўрт қисмига бўлиниши ҳақида эса “йилнинг тўрт мавсуми” ёки “йил тақ-вими”, “Ой ва қуёш тақвими” дея фикр билдирилади. Ёдгорликдаги геометрик

тасвирлар ўша даврдаги инсон тафаккури ривожидан далolat беради.

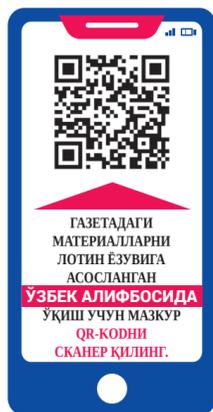
Сийпантош ёдгорлигидаги ранг-тасвирлар турлича талқин этилишига қарамай, оли-млар унинг Марказий Осиёдаги энг қадимий тасвирий асарлардан бири эканини тан ол-ган. Жонибек Эргашевнинг таъкидлашича, соҳа вақилларининг кейинги тадқиқотлари натижасида қишлоқнинг бошқа жойларида ҳам қоятош суратлари аниқланган. Жумла-дан, Сийпантош мажмуасидан 400-500 метр баландликда, маҳаллий аҳоли Оқбулоқ деб номлаган чашма атрофидаги тошларда ҳам расмлар топилган. Шунингдек, тахминан 2-3 километр шимол томонда ҳам қоятошларда чизмалар борлиги қайд этилган.

Оқбулоқ яқинидаги суратлар Сийпантош-дагидан фарқи равишда чўкичда ишланган. Унда, асосан, одамлар, ўқ-ёйлар, турли геомет-рик белгилар акс этган. Янги топилмаларнинг иккинчи тўплами йирик харсанг ичида ҳосил бўлган айвон шифтида қизил охра билан чи-зилган. Расмларда одам панжалари тасвирини кўриш мумкин. Қизиқ жиҳати, панжалар су-рати Сийпантошдагига ўхшаш. Айтишларича,

ўрганишлар давом эттириладиган бўлса, ҳудуд-да яна кўплаб манбалар топилиши мумкин.

Бундай тарихий синоатларнинг кашф қилиниши вилоятнинг қатор туманларида туризм йўналишлари очилишига хизмат қи-лади. Шу орқали жойларни ўзаро боғлаш имкони вужудга келади. Ҳозир туризм жаҳон иқтисодиётида юқори даромадли ва маданий ривожланиб бораётган соҳалардан. Шу боис, 2025 йилда Қашқадарёда сайёҳлик хизматла-рини янада юқори босқичга олиб чиқиш учун йирик лойиҳалар амалга оширилди. Биргина Шахрисабз туманидаги Мираки, Полмон, Улоқ маҳаллаларида туризм объектлари бар-по этилди. Шунингдек, Президентимизнинг 2024 йил 5 декабрдаги “Гелон” туристик-рек-реацион зонасини ва халқаро умуммавсумий курортни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғ-рисида”ги қарорига кўра Гелон қишлоғида янги туризм маскани бўлиб этиш ҳаракати бошланган. Шу билан Қамашни туманидаги Майданак ҳудуди бугун янги қиёфага кир-моқда. Умуман, маҳаллий ва хорижий меҳ-монларга муносоиб хизмат кўрсатиш учун арзирли ишлар қилинмоқда.

Акбар РАҲМОНОВ, “Янги Ўзбекистон” мухбири

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

Бош муҳаррир: Салим ДОНИЁРОВ

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Вази́рлар Маҳкамаси

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун бунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул. Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Аxbот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 236. Буюртма Г-246. 30829 нусхада босилди. Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А2. Баҳоסי келишилган нарҳда.

Навбатчи муҳаррир: Азизбек Юсупов Мусахҳиқ: Акбар Қаршиев Дизайнер: Хуришд Абдуллоев

Манзилимиз: 100060, Тошкент шаҳри, Шахрисабз кўчаси, 85-уй